

SKAUTU AIDAS

ĮDOMESNI šio numerio rašiniai:

AR TINKA ŠIEMS
LAIKAMS SKAUTYBĖ.

•
DIDYSIS WINNETOU.

•
ŠIŲ LAIKŲ MAFEKINGAS.

•
EKSKURSIJA SU
UŽSIENIEČIAIS.

•
PASAULIO SKAU-
TŲ ŠEIMOJE.

FOTO KONKURSO PRE-
MIJŲ SARAŠAS 359 PSL.

SKAUTŲ AIDAS

Lietuvos skautų ir skaučių laikraštis

Oficialus Lietuvos Skautų Sąjungos organas

Redakatoriaus pavaduotojas vyr. sktn. Kazys Laucius
Leidėjas Lietuvos Skautų SąjungaRedakcijos ir administracijos adresas: KAUNAS,
Nepriklausomybės aikštė 4, telefonas 2 65 34

Su redaktorium susitikti galima kasdien iš anksto susitarus. Telefonas tarnyboje 20181 – 25; bute 20181 – 26. Administracija atdara darbo dienomis nuo 8 iki 14,30 val.

Prenumeratos kaina metams:

Lietuvoje: jaunesniesiems skautams-ėms – 2,50 Lt; skautams-ėms – 4 Lt; neskautams – 5 Lt. Užsienyje: (išskyrus Latviją ir Estiją, kur taikomas vidaus tarifas) dvigubai.

Skelbimų kaina pagal susitarimą • Už skelbimų turinį redakcija neatsako • Užuojaus 5 Lt, padėkos – 3 Lt. Spausdinamos ten, kur redakcijai patogiau.

Rankraščius, piešinius, nuotraukas siųsti redakcijos vardu. Rankraščiai trumpinami ir talsomi redakcijos nuožiūra. Nesunaudoti nesaugomi. Grąžinami tik tada, jei atsiunčiama tam reikalui pašto ženklų. Nesunaudotos nuotraukos ir piešiniai grąžinami redakcijos lėšomis. Suk galvą sk. rankraščius siųsti – pskn. Rūdzinskui, Gimnazija, Joniškis, (Šiaulių ap.)

Isteigtas 1923 m. kovo mėn. 15 d. Šiauliuose.
1938 (XVI) metai.

Rugsėjo mėn. 25 d.

Eina du syk per mėnesį 10 ir 25 d.
18 (210) Nr.

TAUTINIŲ stovyklų aprašymo konkurso sąlygos ir laimėtojams skiriamos premijos bus paskelbtos kitame „Skautų Aido“ numeryje.

FOTO konkurso rezultatus, tikimės, galėsia paskelbti jau kitame numery. Juos paskelbus, tuojau bus išsiuntinėtoms laimėtojams premijos, kurios jau „laukia“ kas jas laimės, gulėdamos redakcijos stalčiuose. Visus foto mėgėjus, kurie tik fotografavo jubiliejinėse skautų ar skaučių stovyklose, kviečiame šiame konkurse dalyvauti. Jo sąlygos paskelbtos „Skautų Aido“ 12 nr. 266 psl., premijų sąrašas — šio numerio 359 psl. ir kuponas dalyvauti konkurse neprenumeratoriams įdėtas 370 puslapy.

SKAUTŲ AIDO platinimo garbės konkursą laimėjusių draugovių didelė dalis dar neatsiuntė savo fotografijų, draugovės istorijos ir draugininko biografijos. Labai prašome visas tokias draugoves nieko nelaukiant reikalingą medžiagą atsiųsti redakcijai, nes kitaip ji negalės ištesėti savo pažado.

ADRESO nežinančiam skautui ateiname į pagalbą. Leit. p. Medardas Vasiliauskas tautinės skautų stovyklos metu pašte budėjusiam vienam skautui paliko pinigų nupirkti stovyklinių pašto ženklų. Aplinkybės taip susidėjo, kad juodu nebesusitiko. Tam skautui pranešame p. Vasiliausko adresą. Jis toks: A. Panemunė, 5 pėstininkų pulkas.

DRAUGININKUS prašome ateiti į talką „Skautų Aido“ administracijai. Administracija turi daug vargo su 1934 ir 1936 metų prenumeratoriams skirtųjų priedų atidavimu. Siunčiant senaisiais adresais daugumas priedų grįžta atgal. Dėl to administracija yra priversta prašyti draugovių vadus ateiti jai šiame reikale į talką. Draugininkai-ės prašomi sudaryti sąrašus jų žinioje esančių skautų, kurie dar negavo 1934 metų prenumeratoriams skirtos knygos „Vado Pasėke“ ir 1936 m. prenumeratoriams duodamo priedo — skautų ar skaučių jubiliejinį stovyklų paveikslų. Sąrašus daryti kiekvieniems metams atskirus ir pažymėti, kokių adresu tais metais prenumeratorių gaudavo „Skautų Aida“. Jei kas smulkaus adreso nebeatsimintų, pakaks, jei bus pažymėtas nors paštas. Tuos sąrašus sudarius administracija prašo jai atsiųsti ir gavus tuojau pasiųsti draugovei minėtus priedus.

Šiame numery rasi:

Psl.

1. Pono Švietimo Ministerio prof. Tonkūno mintis apie Lietuvos skautų ateities uždavinius 351
2. Vadams skirtą straipsnį „Ar tinka skautybė šiems laikams“ 351
3. Pabaigą straipsnio apie mūsų skautų dalyvavimą Latvijos skautų IV tautinėje stovykloje 353
4. Apsakymėlio „Didysis Winnetou“ pabaigą 355
5. Straipsnį „Šių laikų Mafekingas“, kuriame nurodomas reikalas skautams gerai pasiruošti tėvynę ginti 356
6. Penkiolika skautų specialybių ženklų 358
7. Foto konkurso „Mūsų jubiliejinės stovyklos“ premijų sąrašą 359
8. Porą laiškų, primenančių skautų tautinę stovyklą 359
9. Puslapį „su viršum“ mūsų didžiosios šeimos naujienų 360
10. Lietuvos skaučių istorijos bruožų tęsinį 361
11. Bražviliaus ir prof. Kolupailos išpūdžius iš ekskursijos į pajūrį su užsieniečiais skautais 362
12. Pasaulio skautų šeimos naujienas 366
13. Foto mėgėjų skyrelį 367
14. Tris puslapius mūsų jauniems 368
15. Pranešimus ir redakcijai atsiųstų naujų knygų sąrašą 369

KAS IDOMESNIO BUVO PEREITAJAME NUMERY.

- Respublikos Prezidento kalba, pasakyta tautos šventės proga. • „Lietuva“ — Švedijoje. • Didysis Winnetou. • Kaip europiečiui atrodo Amerika, pirmą sykį į ją patekus. • Mes stovyklavome ir latvių tautinėje stovykloje. • SOS.

KAS BUS SPAUSDINAMA ARTIMIAUSIUOSE NUMERIUOSE

dėl redaktorių pasikeitimo, įvyksiančio spalio mėnesio pradžioje, dabar nurodyti negalime.

VIRŠELYJE: Skaučių ženklelis, kaip vienas iš jubiliejinės stovyklos papuošimų.

A. Laucienės nuotr.

Skautams nėra kada ilsėtis!

Tautinės stovyklos uždarymo iškilmių metu švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas pasakė labai turiningą ir visiems skautams giliai įsidėmėtiną kalbą. Joje jis nurodė, kodėl vyriausybė ir visuomenė vertina skautų organizaciją ir kokie yra Lietuvos skautų tolimesni uždaviniai. Kadangi šios vertingos kalbos daugumai skautų ir skaučių nebuvo progos išgirsti, prasidedant mokslo metams randame reikalingu čia atpasakoti svarbesnes Pono Švietimo Ministerio mintis, nes kaip tik dabar svarbu gerai jas įsidėmėti.

Tautinės stovyklos suorganizavimas — sakė Ponas Ministeris — pareikalavo daug sunkaus darbo. Bet jo negaila, nes darbas davė daug naudos: skautai susipažino vieni su kitais ir su stovyklon atvykusiais užsieniečiais, parodė, ko per 20 metų yra išmokę. Visuomenė parodė skautams daug simpatijos. Ją ji jaučia ne vien už šią stovyklą, bet už visą tą darbą, kurį skautai dirba ištisus 20 metų. TIE AUKLĖJIMO METODAI, KURIUOS NAUDOJA SKAUTYBĖ, YRA VALSTYBĖS PRIPAŽINTI NAUDINGAIS. JUOS LAIKO TINKAMAI IR VISUOMENĖ*), žinodama, kad jaunimas yra tautos ateitis ir ji turi jo žiūrėti.

LIETUVA — toliau tarė Ponas Ministeris — NIEKO NEPASIEKS, JEI JOS JAUNIMAS, NAUJOSIOS KARTOS, NEBUS ENERGINGOS, GREIT GALVOJANČIOS IR VEIKIANČIOS. Jūs to mokėtės ir parodėte, kad esate išmokę.

Padėkojęs brolijos ir stovyklos vadovybėms už gražų stovyklų suorganizavimą ir skautų pasirodymą jose, o taip pat užsieniečiams skautams už jų dalyvavimą, Ponas Ministeris pareiškė, kad skautai teikia gražių vilčių ateičiai. TAČIAU BŪTŲ LABAI GAILA, JEI SKAUTAI ATEITYJE TIK ILSĖTŲSI, JEIGU PO ENERGINGO IR DIDELIO DARBO, KURIO PAREIKALAVO STOVYKLA, PRASIDĖTŲ ATOSLŪGIS. AŠ LINKIU IR TIKIU, KAD JŪS GRĮSITE SUSTIPRĖJĘ IR ATEITYJE DIRBSITE DAR UOLIAU, KAIP LIGI ŠIOL — baigė Ponas Švietimo Ministeris.

Prasidėjus naujiems mokslo ir skautiško darbo metams mes turime šias Pono Švietimo Ministerio mintis giliai įsidėmėti, kad tą pasitikėjimą, kurį mums rodo vyriausybė, tėvai ir kiti skautų judėjimo bičiuliai, pateisintume visu šimtu procentų.

*) Pabraukimai visur mūsų. Red.

Ar tinka šiems laikams skautybė?

Šis rašinys yra Danijos skautų sąjungos užsienio skyriaus vedėjo T. Carstenseno referatas, skaitytas pereinamais metais tarpt. skautų vadų konferencijoje Hagoje. Jis skirtas vadams ir todėl jį labiau tiktų atspausdinti „Skautybėje“, kaip „Skautų Aide“. Tačiau kadangi čia išskeltos mintys įdomios visiems vadovams, o „Skautybė“ — gaila — ne visi dar skaito, dedame jį čia.

Prieš kelis metus buvo pastebėta, kad Danijoje skautų skaičius nusistovėjo ir daugiau nebeaugo. Tas pats reiškiny pastebimas ir kitose šalyse.

Šio reiškiny priežastys gali būti įvairios.

Pirmiausia, tai skautiško veikimo metodus pasisavinimo kitos organizacijos. Mokyklos organizuoja vasarą stovyklas, mokyklos organizuoja iškilas po Daniją ir po užsienius. Atsirado ir šiaip organizacijų, į kurių programas įeina taip pat stovyklavimas gamtoje. Dažnas berniukas šiandien jaučia, kad daug lengviau būti tokios „išskylančios“ organizacijos nariu, negu skautu, kuriam uždedamos įvairios pareigos ir ypatinga atsakomybė. Tuo tarpu kitos organizacijos nieko panašaus nereikalauja. Taip bent atrodo!

Tai yra, žinoma, tik viena iš priežasčių. Gerai paieškoję tų priežasčių rastume ir daugiau. Sakysim, gimimų mažėjimas civilizuotose valstybėse irgi turi reikšmės, kad skautų skaičius nedaugėja.

Aš esu tos nuomonės, kad mūsų, danų, skautų skaičius nedidėja, svarbiausia, dėl to, kad mūsų skautų vadai pasidarę per daug geri! Jie yra per daug prityrę ir per daug išsilavinę — apsišvietę. Jaunas vadas viską tvarko iš lėto. Prityręs vadas viską greitai ir tiksliai sutvarko. Jo draugovė dirba, kaip gerai patepta mašina! Tačiau tai yra klaidinga.

Mes turime pagalvoti, kodėl pirmaisiais metais skautų skaičius ne tik Anglijoje, bet ir visame pasaulyje taip augo ir plėtėsi? Aš manau, kad taip buvo dėl laisvo, primityviško ir nesuvaržyto gyvenimo gamtoje — pilno nuotykių ir romantikos medžiotojų, klajoklių ir indėnų gyvenimo!

Mes, kurie jaunystėje su skautybe susipažinome, savo veikimo pagrindą tik vieną Baden-Powellio „Skau-

tybė Berniukams“ knygos vertimą teturėjome. Suaugusių vadų beveik nebuvo, o jei ir pasitaikydavo, tai jau jokių būdu jie apie skautybę nežinodavo daugiau už mus, jaunuolius. Mesėjome ieškoti nuotykių be atodairos ir padarėm daug klaidų, bet mes išgyvenome puikių momentų, laimėjome atsiminimų, kurių niekuomet nepamiršime ir išigijome eibę praktiškų patyrimų. Jaunuomenė nori — taip buvo visuomet — savo patyrimus pati susirinkti. Jau suaugusiems taip daryti yra pavojinga. Daug praktiškiau yra remtis buvusių kartų patyrimais. Daugelis jaunų žmonių, kurie šitaip elgtis nenorėjo, nusilaužė sprandą. Tačiau skautybėje yra kitaip. Ji leidžia (ir be ypatingų pavojų) berniukams eiti savo keliu ir gyvenimo praktikos patiemis išigyti. Geras vadas laikosi nuošaly ir seka savo berniukus iš tolo, netrukdydamas jiems veikti, nors būdamas daugiau prityręs mato, kad jie klysta. Tegul berniukai veikia, kol jiems negresia joks pavojus ir kol jie nekliudo svetimos nuosavybės. Šis principas yra skilčių sistemos vedamasis principas. Kaip tik dėl to skilčių sistema yra vienintelis teisingas skautiško darbo metodas. Mažoje skiltyje (visų tam tikro amžiaus jaunuolių svajonė — organizuoti būrius) berniukai gyvena skiltininko vadovaujami savo nuotykių gyvenimą. Skiltininkas pats dar jaunas berniukas, kuriam pataria, padrašina ir vadovauja vyresnis brolis — draugininkas.

Prityręs draugininkas dažnai pastebės, kad daugelis darbų, kai juos atlieka paskiros skiltys, atliekami per lėtai ir, dažniausia, ne visiškai gerai. Toks draugininkas, paprastai, bando darbą organizuoti, jį centralizuoti! Daugelyje atvejų taip pasielgus — bus pasielgta klaidingai. Aš duosiu pavyzdį:

Paimsime stovykloje virimą. Žinoma, kad daug leng-

viau, paprasčiau ir laiko atžvilgiu taupiau, kai visai draugovei valgi virs trys ar keturi geri virėjai specialistai. Tačiau kam tą pusvalandį taupyti? Argi kiekviena minutė stovykloje taip brangi? Ne! Tiksliausia bus, kai kiekviena skiltis kiek blogiau ar geriau pati sau valgi išsivirs. Jeigu skilties berniukai yra jauni, tai jiems tas virimas tikriausia bus labai sunkus. Bet sunkių kliūčių įveikimas skautų veikime ir yra svarbiausias dalykas. Jaunuolis visada manys, kad jo pagamintas valgis ir skanus ir geras, tuo tarpu kitų ir puikiausiai pagamintą valgi jis bus linkęs kritikuoti. Skautai berniukai turi išmokyti visas kliūtis, nors ir sunkiausias, nugalėti su šypsena lūpose.

Jaunas, nepatyręs vadas su savo berniukais dirbdamas sutiks daug sunkių kliūčių, o prityręs vadas tų kliūčių savo berniukams ir dirbtinai paruoš.

Kai kas pamanytų, kad suaugę vadai yra nereikalingi. To aš jokia būdu nenorėjau pasakyti. Pirmiausia, vadas berniukus veiks savo pavyzdžiu. Jis išauklės savo skilčių vadus — skiltininkus, o tai ir yra svarbiausias jo darbas. Čia jis gali pritaikyti savo visus sugebėjimus, pasiruošimą ir prityrimą.

Yra sakančių, kad skautybė šiandien mažiau domimasi negu anksčiau, kadangi skautiškasis judėjimas neina koja kojon viena linija su viso pasaulio pažanga. „Skautybė neina kartu su laiku!“ Aš tikiu, kad tas tvirtinimas yra visiškai klaidingas. Daugelis žmonių bandė skautybę aprūpinti naujomis idėjomis. Tai buvo žmonės, kurie norėjo berniukus padaryti savo propaguojamų specialių idėjų sekėjais. Mes matėme įsikūriant anti-alkoholines, kariškąsias, politines ir kitas jaunimo grupes.

Nors šios specialiosios idėjos yra vertingos, tačiau vien jomis pagrįsti skautybės negalima. Skautiškasis darbas bus neįmanomas, jei to darbo tikslu nebus Baden-Powellio tikslas: per charakterio formavimą išauklėti berniukus gerais valstybės piliečiais. Daugelis problemų, ypač politinės ir socialinės, yra suaugusiųjų problemos. Jos neturi būti siūlomos berniukams. Yra tvirtinama, kad šiandien jaunuolis politika interesuojasi labiau, negu ankstyvesnių laikų berniukai. Gal čia kiek tiesos ir yra, tačiau jokia būdu tai nėra pareiga skautiškame darbe tuo užsiimti.

Kai mūsų šalies vadai panašiu būdu bandė skautybę modernizuoti, jų darbo gerų rezultatų mes nematėm. Dėl šito mes prieš porą metų pradėjome vadus ruošti kita kryptimi. Juos auklėdami mes panaudojome visiškai senus metodus — primityviosios skautybės metodus! Mes didžiausią dėmesį kreipiame į miško jėgą ir mokome savo vadus stovyklas ruošti kuo primityviau.

Nuolat augantis susidomėjimas stovyklavimu mėtė į prekyvietę gausybę „stovyklos išradimų“. Dabar galima gauti palapinių, kaip vasarnamių; žibalinių krosnių, stovyklinių lovų su minkščiausiomis spiruoklėmis, radio aparatų, elektros šviesos įrengimų ir dar daugelį kitų nereikalingų daiktų. Aš dar suprantu seną žmogų, kuris nori su savo šeima pastovyklauti. Jei jis nesigaili savo pinigų, suprantama, kad gali stovyklauti su visais civilizacijos ir prabangos laimėjimais. Tikras jaunuolis bėga nuo civilizacijos. Jis svajoja pagyventi, kai indėnas. Jis bus daug laimingesnis, kai išmoks pats pasigaminti gyvenimui reikalingų patogumų. Aišku, ne asketizmas ir visų patogumų niekinimas yra stovyklos idealas. Seni skautai moka ir labai jaukiai ir patogiai savo stovyklas įrengti, tačiau tai padaro jie be fabriko pagalbos ir be didelių išlaidų!

Dabar, gerbiamieji, tur būt, pasakysite, kad visą tai nuolat kartoja skautybės įkūrėjas, ponas Wilsonas (pasaulinio skautų lavinimo centro v-kas. R e d.) ir daugelis kitų. Taip, šitie dalykai yra net per gerai žinomi.

Ir mes žinojome juos Danijoje jau ne prieš 3 metus. Tačiau nežiūrint to, daugelis mūsų senų vadų dirbo kaip tik priešingai ir gavo tik blogus savo darbo padarinius. Nuo to laiko, kai mes savo kursuose vadus įtikinome, kad tik primityvios skautybės senoji sistema tėra teisinga, skautiškasis judėjimas Danijoje, mūsų džiaugsmui, žymiai paaugo. Šiandien mes turime 16.000 skautų. Šį skaičių sulysinę su bendru 3.500.000 gyventojų skaičiumi, gauname patenkinamą santykį. Tai ir yra toji priežastis, dėl kurios aš išdrįsau savo pranešimu gaišinti Tamstų laiką.

Aš tikiu, kad skautybę į pasisekimą nuves tik šie dalykai: ne per daug organizacijos, jokio liuksuso, primityvus ir šiurkštus gamtos gyvenimas, miško galia, skautybės įsakymas, skautiškasis žodis pirm visko ir tarnyba artimui. Šie principai sudomins sveiką jaunuolį ir šiais, gana neramiais ir materialistiškais, laikais.

Baigdamas aš galiu konstatuoti, kad skautybės principai atitinka kiekvieną jaunuolį, kokios civilizacijos, kokio luomo, kokios rasės jis bebūtų. Tą vaizdžiai parodo toks nuostabus ir greitas skautybės išplitimas pasaulyje. To mes neturime pamiršti galvodami apie savo berniukus nuo 12 mt. amžiaus, nors jie dabar, gal būt, ir kitokie, kaip kad buvo prieš 10 metų. Berniukų minčių pasaulis nekinta. Kinta labai greitai tik suaugusiųjų mintys, dėl ko gal vertėtų pasakyti „gaila“.

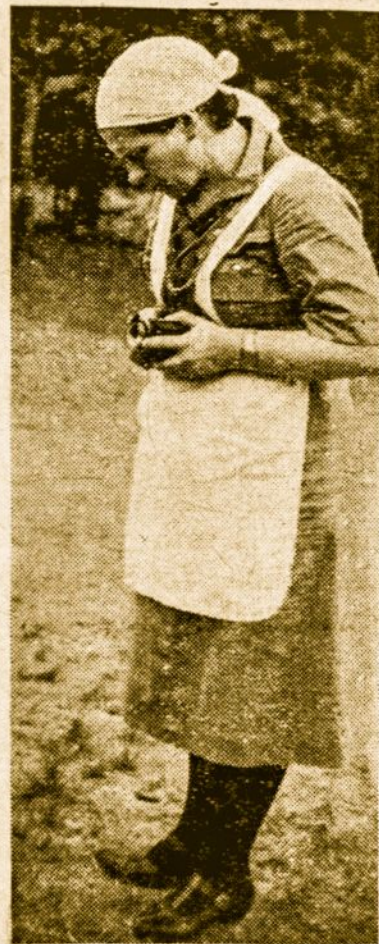
Tam tikros išorinės aplinkybės galėjo pasikeisti, dėl to gal ir reikia šen ten darbe padaryti mažų pakeitimų, tačiau tai retai tereikės. Tai gali būti daroma tik išimtiniais atvejais. Jei Tamstos kada dėl savo darbo sistemos suabejosite, tada perskaitykite dar kartą „Skautybė Berniukams“. Be to, visuomet tą nuostabią knygą perskaitykite bent vieną kartą metuose.

Mūsų pačių atžvilgiu yra svarbiausia visada išlaikyti savyje budrų jaunuolį. Mes, kurie įvairiose valstybėse nešame atsakomybę už skautybę, turime budėti, kad nepasentume dvasia. Mes turime palaikyti glaudžius ryšius su tikruoju jaunimu ir jų darbais. Žinokime, kad berniukai yra berniukai ir kad visuomet jie tokie bus. Mūsų didysis vadas pilnai ir visiškai suprato, kaip savyje išlaikyti judrų jaunuolį. Jis čia pat mums rodo pavyzdį, kuris turi visus mus paskatinti juo sekti.

Jei skautų įkūrėjas nebūtų buvęs toks didis ir budrus jaunuolis, koks yra, aš labai abejoju, ar ir mes čia šiandien būtume susirinkę.

Tautinėse skautų ir skaučių stovyklose fotografavo visi, kas tik turėjo foto aparatą. Neiškėsdavo nefotografavę net ir tie pareigūnai, kurie visą dieną buvo „prišti“. Čia, pvz., matome fotografuojant skaučių stovyklos krautuvės „direktore“ Lastienę.

Dabar atėjo laikas parodyti, kokių vaizdų pavyko „primedžioti“. Foto konkurso „Mūsų jubiliejinės stovyklos“ sąlygos paskelbtos „Skautų Aido“ Nr. 12, 266 puslapy, o premijų sąrašas šio numerio 359 puslapy.

Mes stovyklavome ir Latvių tautinėje stovykloje

(Tęsinys iš pereinamojo numerio).

Sulaukiam pirmojo sekmadienio ir einam į R. Katalikų pamaldas. Pamaldas laiko kun. *Juris Pudans*, gimęs iš motinos lietuvės ir latvio tėvo, gražiai kalbąs lietuviškai. Pamaldų dalyvių vėliavos ir jų palydovai sustoja špaleriais dešinėje ir kairėje altoriaus, o skautai—susitelkia prieš altorių. Stovyklauja apie 2200 latvių skautų ir 160 užsieniečių, bet į katalikų pamaldas susirenka tik mažas būrelis latvių, mes, prancūzai, lenkai ir po vieną, kitą kitų. Visi kiti evangelikų—liuteronių ar kitose pamaldose.

*
* *
*

Grįžę iš pamaldų vos spėjame papietauti, tuojau pas mus ateina į svečius Pededzes skautų nuovada. Įžygiuoja į mūsų rajoną rikiuotėje, keptuvių ir armonikėlių orkestru grodami. Juos lydi stovyklos lankytojų gausus būrys, kurių jau ir taip nemaža pas mus buvo. Atvykę pededziečiai sustoja ratu. Pristatato mūsų vadovybei. Jų vadas *Elman Spruogis* mūsų draugovės vadui sktn ltn. Pečiūrai padovanoja latvišką lėlę — tautiniais rūbais apsirengusių šokėjų porą. O vadas *Riches* padovanoja plaktuką ant priekalo, linkėdamas kalti draugiškus ryšius tarp lietuvių ir latvių skautų. Mūsų vadas padėkoja. Rajonas suskamba: „Valio Lietuva! Lai dzivo Latvija!“. Prasideda lietuviškos ir latviškos dainos. Nutraukę dainas pajudiname muziką. Svečių orkestras ima groti tautinius latvių šokius. Mes šokam mergaičių rolėse ir mokomės. O išmokę kviečiam čia pat stovinčias skaites — ir su jom. Išbaigę latvių tautinių šokių repertuarą, pasiskolinam armonikėlę — ir duodam progos savų jiems pasimokyti.

Vakare buvo pirmas laužas. Dalis jo buvo transliuojama per radiją. Radiją įjungus lietuviams pirmiesiems davė pasirodyti. Mes atlikome du dalykėlių skudučiais ir padainavome vieną dainelę. Prieš tai draugovės vadas pasveikino mūsų tėvelius.

*
* *
*

Pirmadienis — pirmoji diena, kurią mes neturime jokios programos. Vieni rengiasi važiuoti į Rygą, kiti eiti į paplūdimį, tretieji stovyklos apžiūrėti. Bet ateina parodos vedėjas ir pakviečia mus aplankyti stovyklos parodą. Nuvykstam. Didelis paviljonas pripildytas skautų padarytų įvairių eksponatų. Matome dar-

Pededzes skautai svečiuose pas mūsų.

V. Balčiūno nuotr.

bų iš įvairių sričių. Daugiausia krinta į akis aviomodelizmo eksponatai.

*
* *
*

Antradienį visa stovykla su savo vėliavomis vyksta į Rygą atlankyti Brolių Kapus. Kapuose pamatome, kad jau yra atvykęs ir mūsų brolijos vadas vyr. sktn. plk. *J. Šarauskas*.

Prie Brolių Kapų Latvijos skautai ir užsieniečiai sudeda vainikus. Lietuvių skautų vainikas išsiskiria iš

Taip atrodė mūsų „vainikas“, kuris buvo padėtas Brolių Kapuose.

K. Lauciaus nuotr.

kitų. Jis ne vainiko formos, bet Lietuvos skautų brolijos ženklas iš ąžuolo lapų su Vyčio kryžiumi viduryje iš baltų rožių.

Išėję iš Brolių Kapų leidomės ekskursuoti po Rygos miestą. Aplankėme senojo ir naujojo miesto žymesnius pastatus ir zoologijos sodą. 13 val. buvome nuvykę prie Laisvės paminklo pažiūrėti sargybų pasikeitimo. Tą dieną visi užsieniečiai pietavome karininkų ramovėje. Po kurio laiko prancūzai, baigę valgyti antrąjį patiekalą, nelaukiai užtraukė: „Atgimė tėvynė“, modami mums pritarti iš tolino kampo. Mes, žinoma, nesnaudėme. Jiems pabaigus, prie vidurinio stalo susitelkę estai ir estės, atvykusios iš Pažaislio, ėmė dainuoti: „Pasėjau linelius ant pylimo“. Mes ir prancūzai vėl pritarėm. Paskui pradėjome mes jiems nežinomas savo dainas. Rinkome gyviausias, nes tik gyvos užsieniečiams patinka. Klausę, klausę, pagaliau mus nutraukė anglai. Po jų ėmė dainuoti lenkai, švedai, suomiai. Mes, atsidėkodami prancūzams, užtraukėme jų „Vivat la Champagne“. Po popietinių ekskursijų, vakare rinkomės Vienybės lauke keliauti į stovyklą. Laukdami vėl visi būrėsi prie lietuvių dainuoti. Mes, pamatę, kaip daina vienija, išmokome latvių, estų, prancūzų ir anglų dainų, todėl noriai visur prie mūsų spietėsi.

Iš Vienybės aikštės visi grįžome į stovyklą. Einant Rygos gatvėmis prancūzai, eidami pirma mūsų, švilpė: „Stovyklaut, iškylaut marš, sesės, broliai“.

*
* *
*

Trečiadienis buvo pašvęstas vyčių reikalams, todėl mes tedalyvavome tik lauže. Ketvirtadienį stovykla dar pasipildė. Atvyko stovyklauti jaunieji skautai. Tą dieną ėjo jūros ir aviacijos skautų varžybos. Mes tą dieną 11 val. rengėme stovyklos vadams arbatėlę. Susirinko latvių ir kitų valstybių skautų vadai be lenkų. Mes juos vaišinome ir dainavome jiems. Išleisdami Latvijos skautų vadus apdovanojome įvairiom lietuviškom medžio drožinių dovanėlėmis.

Tą pačią dieną po pietų išvykome aplankyti garsiųjų gydyklų Kemeriuose. Aplankėme visas to miestelio įžymesnes vietas. Grįžę ir mažai miegoję, rytą vėl išvykome į kelionę. Traukinys atvežė mus į Plaviną. Čia mus sutiko moterys su gėlėmis. Kartu važiavo anglai, šve-

dai ir lenkai, bet gėlių daugiausia jos skyrė „bralių“ tautos skautams. Iš Plavinos, uolų sluoksnyje prasi-mušusia Dauguva, valtyje leidomės žemyn. Vakara, pasiekę Koknesę, iš-siskirstėme — traukiniais važiavo-me namo.

*

* *

Liepos 30 d. visi leidomės į pajūrį. Ten kopų ir krūmų priedangoj su-galvojom vakaro lauže pasirodymą ir ėmėm repetuoti. Pasirodėme insce-nizuota daina: „Ant kalno karklai siūbavo“, padainavome vieną lietu-višką ir dvi latviškas daineles.

*

* *

Išaušo liepos 31 d. Kažkas lįsda-mas iš palapinės uždainavo: „Pasku-tinį sekmadienį einam plaukioti jū-ron“. Visi buvo savotiškai nusiteikę, nors nenorėjo tikėti, kad paskutinę dieną gyvena stovykloje. Pasisukę prie stalo, pamatėme įbestas dvi lenkiškas vėliavėles, kurios buvo padarytos iš vienos perkirptos lat-viškos. Jomis norėta atžymėti Vil-nius ir Gdynę, nors mūsų stale pa-vaizduotam „žemyne“ tie miestai ne-įėjo.

Tuoju po pusryčių mus aplankė Latvijos skautų organizacijos vadas gen. K. Goppers. Su juo atvyko mūsų brolijos vadas vyr. sktn. plk. J. Ša-rauskas ir Latvijos skautų užsienio dalies vedėjas D. Bukovskis. Drau-govės vardu mūsų brolijos vadas svečiui įteikė fanierioje inkrustuotą paveikslą — Kęstučio susitikimą su Birute. Paveikslo antroje pusėje vi-si draugovės nariai pasirašė.

Pasimeldę ir papietavę, pasiryžo-me aplankyti Latvijos lietuvių drau-goves. Pirmiausia atlankėme 64 Ry-gos lietuvių skautų draugovę. Daly-vavome skautų ižodyje. Paskui nu-vykome į 11 Rygos jūrų skautų drau-govę. Ten su širdingais vyrais links-mai praleidome pusvalandį, padai-navome, pasišnekėjome. Draugovės vadas J. Stabinis padovanojo mūsų draugovės vadui lėkštę, kurioje bu-

vo nupieštas jūroje plaukiąs būrinis laivas.

Grįžę į savo stovyklą, sulaukėme su vizitu Zemgalės skautų. Mūsų vadams jie padovanojo puokštes bui-nių kviečių varpų iš turtingos Zem-galės. Vėl praleidome laiką kaip su Pededzes skautais.

Išleidę juos, sulaukėme Latvijos lietuvių skautų, skaučių ir jų tėve-lių, mūsų užkviestų į pobūvį. Juos pavaišino saldainiais, biskvitytais, agrestais; kartu padainavome. Vi-siems dalyvaujant nuleidome savo vėliavą ir visi išėjome į stovyklos paskutinį laužą.

*

* *

Rugpiūčio 1 d. rytą per dvi valan-das mūsų stovyklos neliko nė žymės. Atsisveikinę su mus palydinčiais 11 Rygos jūrų draugovės skautais, estų skautais ir Latvijos skautų užsienio dalies vedėju D. Bukovskiu, išvažia-vome į Rygą. Rygoje praleidome di-desnę dienos dalį. Popietiniu trau-kiniu išvažiavome į Kauną. Mus iš-lydėjo Rygos skautės.

— Sieną pervažiavom! — kažkas šūktelėjo stovėjęs prie lango.

Visi instinktyviai, pareikšdami išsiilgimą, džiūgiai šūktelėjom: „Va-lio, valio, valio“. Kaune sutiko mus brolijos vadas, užsienio dalies vedė-jas ir tarybos pirmijos reikalų ve-dėjas.

Vos tik susitikome pirmuosius skautus, jie tuojau ėmė klausti, kaip atrodė 4 Tautinė Latvijos skautų sto-vykla. Reikėjo pasakoti.

*

* *

— Kas rytą stovyklos radijas die-notvarkės nustatytu metu visus pri-kelia smagiu latvišku maršu. Prieš 9 val. visuose rajonuose skautai ri-kiuojasi ir laukia prabilant radijo garsiakalbių. Klausydami iš garsia-kalbių bendros komandos visi saliu-tuoja didžiuoju saliotu, kelia vėlia-vas rajonuose ir vėliavų aikštėje. O plokštelė tuo metu gieda Latvių tau-tos himną. Po to būna visoki prane-

Reprezentacinės dr.-vės vadas sktn. Pečiūra pade-da vainiką Brolių Kapuo-se. Stovi brolijos vadas pulk. Šarauskas ir Šefo pavaduotojas dr. Alekna.

V. Balčiūno nuotr.

šimai. Mes savąją vėliavą keldavo-me ir leisdavome pagal savo tradi-cijas.

*

* *

Lankydami stovyklą pastebėjome, kad įsirengta anglišku paprastumu, be pasipuošimų. Stovykla padalinta į 10 apygardų. Dažniausia tos apy-gardos ir sudaro bendrą rajoną su bendrai įrengtais vartais, bendra skelbimų lenta, bendru šaukimo sig-nalu, o kartais net bendra virtuve ir bendru stalu. Didesni ir pajėgesni tuntai sudaro savo atskirus rajonus. Ko ne visi rajonai aptverti. Ypač gražiai atrodė jūrininkų rajonai ap-tverti tinklais. Į rajoną įėjimas — tik pro vartus. Vartų matėme labai įvairių. Jie buvo pastatyti daugiau-sia iš karčių. Kai kur jų architekto-nikon buvo įtraukti ir šiaudai. Ant kiekvienų vartų buvo rajono inicia-lai.

Pažymėtini centriniai stovyklos vartai — „Vado Vartai“. Tai aukš-tas masyvinis pastatas, liaudies sta-tybos stiliaus. To pastato fasadas sudaro vartų rėmų vaizdą. Jo vidu-ryje dar iškyla bokštas su verandine anga, iš kurios visą laiką plevėsuoja išleistos kelios latvių tautinės vėlia-vos. Pagrindinio pastato dešinėje ir kairėje yra priestatai, kuriuose buvo patalpinta bufetas, sekretoriatas, tautinių dirbinių parduotuvė, tauti-nių valgių parduotuvė, tiekimo sky-rius, bankas, paštas, telefonas ir dar dvi užkandžių parduotuvės. Vartų stogas ir stoginiai karnizai dengti švindromis. Visos sienos apmuštos lentomis ir nudažytos žaliai slepiama spalva. Pačioje stovyklos pradžioje buvo dar vieni vartai, vadinami sto-vyklos vartais. Tai du išdrožti stul-pai, viršuje besibaigiant latvišku skau-tų ženklui.

*

* *

Įėjus į stovyklą visur krisdavo į akį įvairiai išdrožinės skelbimų lentos. Jos buvo darytos ne šioje sto-

Gen. Goppers įteikiamas paveikslas.
K. Pažeros nuotr.

vykloje ir ne vienam kartui. Taip pat visur buvo matyti gražiai padarytos iš uosio signalinės lentos. Jos buvo trikampio arba kvadrato formos, kartais tuščiais viduriais, kaip kanklės. Mušant į jas mediniu plakutuku, duodami rajonui visi signalai. Kiekvienam rajone tekdavo apžiūrėti ir stalą. Stalų buvo įvairių. Bet dažniausia daryti iš skeltų lazdynų, surištų virvutėmis. Stalai, kėdės ir suolai beveik visur buvo daryti be vinies. Nors lietaus buvo tik dvi pirmąsias dienas, bet stalai beveik visur buvo uždengti palapinėmis. Pasisukus apie stalą, latvių skautai nepraleisdavo progos nepasigyrę savo moliniais indais, kuriuose buvo išpausti skautiški ženklai.

*

* *

Į stovyklos bendrą įrangą, žinoma, įėjo ir palapinės. Jos buvo labai įvairios ir labai įvairiai sustatytos. Didesnėse palapinėse gulėjo visa skiltis, mažesnėse — kiek tilpo. Nė vienoje palapinėje nebuvo čiužinio. Visi gulėjo ant matų, patiestų tiesiog ant žemės. Naktį jie buvo ištiesiami, o dieną susukami ir su visa pataline padedami į kurį nors palapinės kampą. Ir mes pirmąją naktį mėginome taip miegoti, bet matai labai lengvai perdrėko, todėl pasidarėm lovas. Palapinių vidus visur buvo tvarkingas. Visur į vieną vietą buvo sudėta tualetas, į kitą drabužiai, į trečią — spauda ir rašomoji medžiaga.

*

Kiti dalykai buvo sutinkami tik atskiruose rajonuose. Sakysim, jūri-

ninkai turėjo atsivežę visą savo vieneto muziejų. Rodė pirmąją supuvusią valtį, irklą, kurs lūžo audroj, nuotraukas, dokumentus ir kt. Jų rajonuose nuo stiebo viršūnės tiesėsi dvi virvės, nukabintos vėliavėlėmis, gautomis dalyvautose regatose ir stovyklose. Dauguma vienetų turėjo savo svečių knygas, savo vieneto gyvenimo albumus. Sakysim, Rygos skautų 19 draugovės vadas K. Stundas turėjo sudaręs kiekvienos tautinės stovyklos albumą. Tokiam albume buvo sudėta charakteringesnis stovyklos susirašinėjimas, geležinkelio važiuoti bilietas, gauti iš lietuvių

D-ras Alekna apžiūrinėja latvių stovyklą.
K. Lauciaus nuotr.

skautų saldinių popieriukai su skautu ir skaute, stovyklos fotografinės ir iš laikraščių iškirptos nuotraukos su įvairiais vaizdžiais paaikškinimais, laikraščių iškarpas, kuriose aprašoma jų vienetas arba stovyklos kai kurie įdomesni momentai. Įdėta ten ir stovyklos medžiaginis ženklelis, stovyklos vėliavėlė.

*

* *

Stovyklos laužavietė buvo talpi. Iš visur buvo galima gerai matyti sceną. Iš scenos per mikrofonus buvo perduodamas garsas į visus laužavietės kampus garsiakalbiais. Laužavedžiai buvo apsirengę tautiniais rūbais. Laužų programa buvo paprasta. Per laužus skautai ir žiūrinčioji visuomenė pasirodė drausminga ir organizuota.

*

* *

Skaitėsi berniukų stovykla, bet stovyklavo kartu ir vadės moterys, ypač daug su jaunaisiais skautais. Parduotuvėse, pašte ir kitose vietose patarnaujančios moterys buvo apsirengusios tautiniais drabužiais.

Stovyklos gyvenimui aprašyti buvo leidžiamas dienraštis: „4. Lielas Nometnes UGUNSKURS“. Jo išėjo 10 numerių. O visas informacijas apie stovyklą teikė: „4. Lielas Nometnes ABC“. Jis buvo išleistas kukliau, negu mūsų vadovas, bet praktiškiau, nes čia 23 puslapiai buvo užpildyti skelbimais, todėl galėjo duoti net pelno.

T. Adomonis.

Gustav Renker.

DIDYSIS WINNETOU

(Tęsinys iš 17 nr.).

„Dabar mes einam“, — tarė jis Šreieriui, kuris pagal taisykles sėdėjo žolėje aukštai pakeltais keliais ir aplink juos apkabintomis rankomis. — „Mes, žinoma, nesakysim, kur tu esi. Bet kadangi tu neturi daugiau ko valgyti, grįši ir taip greit namo. Be to, tavo motina dėl tavęs bijo ir, nors neesi per daug jautrus, turi vis dėlto į tai atsižvelgti“.

Šreieris, žinoma, grįžo jau sekančią dieną — voverių uolose buvo ypač maža, o į miškus jis nedrįso eiti dėl medžioklės draudimo. Alkis vis dėlto kankino taip pat ir kilniausią apašą. Jis nepasakė kur buvo buvęs, ir su drąsumu, lygiu mirštančios indėnų rasės drąsai, pakėlė keliolika valandų karcerio ir geroką elgesio pažymio sumažinimą.

Elzė Vander taip pat nugalėjo savo moteriškumą ir nieko neišplepėjo, nors ir pasakė keletą pakankamai išdidžių pastabų savo draugių akyvaizdoje.

„Aš taip neriesčiau nosies“, — įdūrė kartą jai Evaldas, — „nes tu tik tai žinai, ką tau Šreieris pasigyrė. Bet aš buvau pas jį ir taip pat mačiau Elzės olą“.

Jei jis manė galėsiąs jai tuo užimponuoti, tai jis visiškai apsiriko. „Tu pats esi gyrūnas“, — ji užprotestavo. — „Kadangi tu pats man sakai, aš taip pat galiu tau pasakyti: Jis man, žinoma, papasakojo, kad jūs keturi bailiai jį užpuolėte — fui. O tu, vos ikišai nosį į olą — žinoma, tik nedaug — jau rėkei pagalbos“.

„Tai melas. Aš nešaučiau pagalbos“.

„Bet tu rėkei, a?“

Jis negalėjo sakyti „ne“, nes kiti taip pat girdėjo.

„Tai atsitiko per greitumą“, — pasakė jis. Ji nusijuokė, išdidžiai patempusi lūpas. — „Jei Šreieris buvo oloj, tai ir aš tą pat padarysiu, supranti?“

„Kas tiki“.

„Ar aš tai padarysiu?“

„Ak, niekai“.

Po dviejų dienų Elzė jau nebesakė „niekai“, o miestelis gyveno naują susijaudinimą. Vėl dingo mokiny, bet šį kartą joks pakvaišėlis, iš kurio buvo galima tikėtis, kad iškeliavo į kokią romantišką kaimą. Tai buvo gerasis Evaldas Aichholceris, kuris mieliau sėdėjo prie eilėraščių rinkinio, kaip prie knygų apie raudonodžius. Direktorius ir mokytojai buvo nusiminę, nes dėlto mokykla igijo blogą vardą, o be to, dar buvo galima laukti nemalonių dalykų, jei dingusio nesurastų.

Pasivaikščiojimo aikštėje ilgasis Pero Birubacheris patyrė netikėtumą. Mažoji Elzė Vander zujo aplink jį, žiūrėdama padrasinančiu žvilgsniu, kad tik ją pakalbintų. Kartą net kumštėlėjo jį su portfeliumu per šoną ir jos „Atleiskite“ be jokių sąlygų reikėjo suprasti kaip pakvietimą drauge eiti. Pero žinojo, kad Elzė buvo tvirtose rankose, o be to, ji turėjo suprasti, kad jis draugavo su Zuze Villing, kuri iš visų licejaus mokinių viena prilygo jam savo ilgumu. Dėl to jis suprato, kad turėjo būti kitas pagrindas Elzės keistam elgesiui.

„Gal būt Jūs žinote, kur yra Šreieris, panele Elze?“ — kreipėsi jis į Elzė. Tai buvo tik „priedanga“ ir ji jį suprato.

„Ne, jis šiandieną nebuvo pasiivaikščioti. Bet, ponas Birnbacheri, aš turiu Jums ką pasakyti“. — Ir jos mėlynos akys prisipildė ašarų. „Po velnių“ — nusikeikė Pero, nes ilgoji Zuzė

ŠIŲ LAIKŲ MAFEKINGAS

Visi gerai žinome istoriją Mafekingo, to mažo Pietų Afrikos miestelio, kurį ryžtinga ir narsi gynėjų saujelė sėkmingai gynė kelis mėnesius nuo keliariopai stipresnio priešo. Mafekingo komendantas Baden-Powellis, stengdamasis sustiprinti aktyviųjų gynėjų eiles, užnugario tarnyboms suorganizavo berniukus. Jų puikaus veikimo paskatintas, vėliau jis įsteigė po visą pasaulį paplitusią skautų organizaciją.

Nuo Mafekingo įvykių praėjo jau keli dešimtmečiai. Gyvenimas žengė pirmyn. Deja, jis žengė pirmyn ne tik žmonijos gerovės kūrimo keliu, bet padarė ir milžinišką pažangą karo srityje. O karas neša sunaikinimą amžiais kurtoms vertybėms, stato didelin pavojun valstybės nepriklausomybę ir net tautos gyvybę. Dabar visa tauta sutelkiama ginti tų brangiausių jai vertybių, visas kraštas virsta tuo Mafekingu, kurio visi gyventojai sutelkia savo visas jėgas atremti priešui. Dabar priešas gali pasiekti kiekvieną krašto kampelį ir sėti mirtį. Tam jis turi galingą priemonę — aviaciją.

Tačiau nėra ginklo, kurio nebūtų galima atremti. Prieš kardą atsirado skydas, prieš dujas atsirado dujokaukė, o prieš aviaciją atsirado sudėtingas skydas — priešlėktuvinė apsauga. Tas skydas dengia visas jautrias krašto vietas, kurias galėtų sužaloti priešas. Reikia tik gerai pasiruošti ir pavojus bebus mažiau baisus.

Štai pora vaizdelių, kurie padės įsivaizduoti tą skirtumą, kuris susidaro pasirengus ir nepasirengus gintis nuo priešų aviacijos.

I.

Kažkurioje pasaulio šalyje buvo valstybė. Jos kaimynai ginklavosi, sakdami rengiasi taiką saugoti. „Tad kam mums ginkluotis — nusprendė šios valstybės piliečiai — panaudosime tas lėšas geresniems reikalams — vistiek mūsų niekas nepuls“. Ir nesirengė, nesiginklavo.

Ir štai vieną dieną tos valstybės (vadinsime ją Pacija) sostinėje didžiausias sąmyšis — kaimynai, kurie įtikinėjo savo taikingumu, įsiveržė į Pacijos teritoriją. Ir dėl ko? Ogi, kad jos piliečių interesai tariamai likę pažeisti. Reikia gintis. Skelbiama mobilizacija. Vyrai skuba į rinkimosi vietas. Pacijos sostinėje taip pat didelis sąjūdis, vyksta protesto demonstracijos: kaip galima taip įsiveržti — juk tai tarptautinės teisės laužymas!

Išlindo iš už kampo. Greit jis įtraukė Elzę į šalutinę gatvelę, kur mažoji tuoj pat pradėjo balsu raudoti.

„Jūs esate geriausias Evaldo Aichholcerio draugas. Ak, aš turiu Jums pasakyti, kad dėl visko esu tik aš kalta“. Ir ji viską papasakojo, ką žinojo: kad ji Evaldą įpykinus, kad jis dėl jos ar ne dėl jos, kas yra tas pat, nuėjo į olą ir ten aišku, vargšelis, žuvo.

„Taip“ — tarė Pero autoritetingai ir balansavo savo akinius ant nosies galo. — „Tai yra blogas dalykas ir Jūsų tiesa. Bet čia padėti gali tik Šreieris, kuris pažįsta olą“.

„Aš tai jau jam sakiau, o jis, biaurybė, tik nusijuokė, ir manė, kad Evaldas nedrįso tai padaryti. Aš esu tokia nelaiminga, ponas Birubacheri. Evaldas ir aš esame kaimynų vaikai, o aš jam buvau tokia pikta. Jei jis iš tikrųjų dėl manęs nuėjo į laukinę olą, tai pasiėlgė daug puikiau, kaip tai darė Šreieris, kuriam tai nesudarydavo jokio sunkumo. Evaldas dar kuria ir yra dvasios žmogus“.

Pero paslėptai šypsojosi ir mintyse jau matė sekančio pasivaikščiojimo metu Elzę vaikščiojant su išgelbėtuju Evaldu, užuot vaikščiojus su Šreieriu.

„Na, taip“, — galvojo jis pedagogišku tonu, — „man yra vistiek, kam Jūs savo širdį dovanosit. Bet Šreieris savo savotišku palinkimu į indėnus, be abejo, yra be skonio. Be to, Šreieris nemoka čiuožti su pašliužomis“.

Šitas vyriškas ramumas, kurį jis turėjo jaunos damos akivaizdoje, jį, žinoma, apleido vos tik jos nebesimatė. Jis iš čia tuoj nudūmė Elzės spėliojimų teisingumą patikrinti ir kuo greičiausiai sudaryti gelbėjimo ekspediciją.

Tuo tarpu, kai miestelyje trečiokai kišo į kuprines deglus ir virves, Juozas Šreieris, Didysis Winnetou, slinko žemyn nu-

Pačiu demonstracijų įkarščiu pasigirsta šiurpus sirenų kaukimas. Kas? Tik netrukus pasigirsta minioje šauksmai: „Lėktuvai puola!“ Visi puola, kur beišmanydami, bet slėptis nėra kur, nes slėptuvės neparengtos.

Tuo tarpu prie sirenų kaukimo prisideda ir duslus užimas. Minia sužiūri aukštyn. Pasirodo keliolika gražiai išsirikiavusių didelių lėktuvų. Juos seka keliolika mažesnių. Tai priešų bombonešiai, lydimi savo naikintuvų, atskrido smogti smūgio krašto centrui.

Smūgio ilgai laukti netenka. Pasigirsta švilpimas ir baisiu trenksmu sprogsta ardomoji bomba, pataikiusi į vienos ministerijos rūmus. Po griuvėsiais atsiduria keliolika žmonių. Minios netenka lygsvaros. Žmonės klykdami blaškosi po gatves, bėgdami nuo mirties, kuri juos pasiekia visur, nes kitos bombos krinta jau kitose miesto dalyse. Skardžiai sproginėja skeveldrinės bombos, savo skeveldromis žudydamos besiblaškančius žmones. Namų stoguose pasirodo liepsna — tai lėktuvų numestos padegamosios bombos atlieka savo uždavinį. Ugniagesiai bendrame sąmyšyje nieko negali padaryti, o ir gaisrai kyla vis nauji — jau jų keliasdešimt visame mieste. Tuo tarpu lėktuvai dar suka viršum miesto — vėl krinta bombos ir sprogstą, bet kažkaip dusliai. Nuo jų sprogimo vietos skleidžiasi miglų debesėliai. Tai nuodingosios dujos. Jos pamažu skleidžiasi gatvėmis, visur įsiskverbia ir neša baisią skausmingą mirtį visiems nepasiruošusiems jai pasipriešinti — o pasiruošusių beveik nėra.

Priešas vis suka virš miesto ir vis naujos bombos krinta. Gatvėse pilna sužeistų, kurių šiurpus dejavimas maišosi su moterų ir vaikų klyksmu, sirenų kaukimu, gaisro liepsnų užimu ir vienodu lėktuvų motorų gaudimu. Gatvės paplūdušios vandeniu, kurio srovės veržiasi iš suardytų vandentiekio vamzdžių namų griuvėsiuose ir grindinyje. Oras pilnas dulkių, ir troškių gaisrų dūmų ir nuodingų dujų. Melsvomis liepsnomis tarpe griuvėsių blyksi nutrūkę aukštos įtampos elektros laidai.

Pagaliau lėktuvai baigė išmėtyti visą savo bombų krovinį ir pasuka į namus. O Pacijos sostinės vietoje lieka griuvėsių krūvos, laizomos gaisrų liepsnos, sužeistieji, nukautieji ir vilties netekę gyvieji. Svarbiosios įstaigos sugriautos, stoties vietoje keliolikos metrų skersmens duobės. Jokia pagalba nesuorganizuota, nes juk tam nebuvo rengtasi. Žinia apie sostinės subom-

leista galva į savo vigvamą. Elzės nujautimas jam vėliau, pagalvojus, padarė didelį ispūdį ir ant jo nerūpestingos sielos užgulė milžiniškas atsakomybės akmuo. Bet kadangi sieloje jis buvo vienišas ir užsidaręs, jam neatėjo mintis padėti ieškoti dingusio draugo. Juk įžymusis apašas būtų vienas viską padaręs, dėl to ir jis turėjo taip pat elgtis. Jis vaidino savo vaikišką vaidmenį senu įpratimu: ieškojo pėdų ir apuostinėjo kiekvieną palaužtą šakelę. Bet veltui ieškojo kokio pėdsako kietoje uoloje. Tik ant žolės prieš olą buvo kažkeno sėdėta — tai jis tuoj pastebėjo.

„Hugh“ — tarė garsiai Didysis Winnetou ir išėmė iš savo kuprinės deglą, kurį jis pats buvo padaręs iš suplėšytų senų virvių ir eglės šakų. Kaip aistringas olų tyrinėtojas, jis turėjo tokių apšvietimo priemonių atsargą.

Jis įlindo pro siaurą plyšį ir valandėlę klausėsi duslaus šėlimo, kuris veržėsi iš kalno vidaus. Bet jis buvo nepakitėjęs, joks žmogaus šauksmas su juo nesimaišė. Tada jis padarė tai, ką jis savo pasivaikščiojimuose į amžinąją naktį paprastai darydavo: pritvirtino vieną galą storos virvės špūlės prie išsikišusios uolos kampo ir pradėjo, pamažu, išvyniodamas virvę, eiti jam žinomą keliu į gilumą. Prie slidžios pakopos, prieš kurią Evaldas taip nelaimingai suriko, jis net nė nesustojo. Jis pakankamai gerai pažino vietą, todėl atsisėdo ir nušliaužė žemyn slidžiu apie dešimt metrų ilgumo griovelio, kuris apačioje išsiplėtė į švelnų įlinkimą. Čia jį jau apsupo gili naktis, tik viršų lubų skliautuose buvo matyti švelnus šviesiai melsvas žibėjimas, kaip liekana pro plyšį įsiveržiančios dienos šviesos. Šreieris uždegė fakelą ir paėjo keletą žingsnių toliau, kur jis žinojo smėliu padengtą juostą. Jis ištare patenkintą „Hugh, hugh“, kai čia pamatė pėdas, kurioms pažinti, žinoma, nereikėjo

bardavimą paplinta po visą Paciją, kartu sukeldama pasibaisėjimą, nepasitikėjimą savo kariuomene ir abejones, ar iš viso verta gintis. O karingieji kaimynai veržiasi į krašto gilumą... Pasaulinėje spaudoje pasirodo žinutė:

„Karas tarp Pacijos ir kaimyno. Kaimyninė N valstybė, laikydama, kad jos piliečių interesai Pacijoje buvo kelis kartus pažeisti ir diplomatinio keliu negavusi atitinkamų patikrinimų dėl jų apsaugos ateityje, pradėjo prieš Paciją karo veiksmus. N valstybės aviacija bombardavo Pacijos sostinę. Bombardavimo metu buvo sunaikinta kelios svarbios įstaigos ir geležinkelio stotis. Aukų skaičius dar nežinomas, bet manoma, kad bus didelis. Pasiestyje jau prasidėjo susirėmimai, kur Pacijos kariuomenė iš daugumos vietų gavo trauktis“.

Pacijos gyventojai nebuvo pasirengę sutikti pavojų. Jie manė, kad kraštui ginti užtenka skambių žodžių ir tą savo nuomonę apmokėjo brangia kaina.

II.

Tos pačios pasaulio šalies kitame krašte buvo irgi nedidelė kita valstybė (vadinsime ją Belijos vardu). Jos gyventojai netikėjo gražiomis kalbomis ir atsidėję rengėsi tėvynę ginti nieko nesigailėdami.

Karas atėjo ir į Beliją, atėjo visai netikėtai ir staiga. Paskelbta mobilizacija. Tėvynės gynėjai skubėjo prie ginklo, o į jų vietas stėjo jauni berniukai ir mergaitės, kurie buvo tam iš anksto pasirengę. Stėjo į savo vietas ir moterys bei seniai. Viskas vyko tvarkingai ir tyliai.

Belijos sostinėje verda darbas. Dirbti reikia keliariopai daugiau, nes karui reikia daug visokios medžiagos. Sukaukia sirenos, skelbdamos besiantinantį priešo lėktuvų puolimą. Gatvėse judėjimas tuojau sustoja. Daug kur matyti prie namų dideli parašai, nurodą, kad juose yra slėptuvė. Prie jų įėjimų spiečiasi žmonių būreliai, kurie nesijaudindami ir greit juose išnyksta. Gatvės atrodo kaip išmirusios, tik retkarčiais namų tarpduriuose matyti viešosios tvarkos pareigūnai — nepaisydami gresiančio pavojaus jie saugo paliktą gatvę turtą. Tuo tarpu pakyla ir staugdami išnyksta padangėse greitieji naikintuvai, kurie skuba pakilti į aukštį pasitikti nekviestųjų svečių. Juos valdo viskam pasiryžę rinktiniai lakūnai.

Po keliolikos minučių nuo pavojaus paskelbimo, pasirodo akiratyje priešo eskadrilės, lydimos savų naikintuvų. Jie skrenda gražiai išsirikiavę, kaip per parą. Taip prie jų negali prisitarti joks priešo lėktuvas, nes jie gina vienas antrą.

Tuo metu įvyksta kažkas neįprasto. Apie gražiąją rikiuotę pradeda blykčioti ore liepsnos, palikdamos baltus dūmų de-

sėlius. Kurtus trenksmas prisideda prie motorų užimo. Tai Belijos priešlėktuvinė artilerija pasitinka nekviestus svečius. Rikiuotė susvyruoja, ima irti. Tuo tarpu sviedinių sprogimai jau visai apkabina rikiuotę. Staiga iš vieno, netrukus iš kito priešo lėktuvo pasirodo juodi dūmai ir jie ima kristi, palikdami už savęs ilgas dūmų juostas. Rikiuotė išsklinda ir skuba pasiekti Belijos sostinę, bet tuo pat metu iš debesų išneria gynėjų naikintuvai ir vieni kimba į puoliko naikintuvus, kiti į bombonešius. Bombonešiai skuba mesti savo krovinį, bet apie bet koki taiklumą negali būti nė kalbos. Tuo tarpu jau vaišina šūvių eilėmis nekviestuosius svečius ir ant aukštesnių sostinės namų išstatyti gynėjų automatiniai pabūklai ir priešlėktuviniai kulksvaidžiai. Oras aidi nuo motorų užimo, bombų sprogimų, artilerijos trenksmo ir automatinų ginklų kalenimo. Dar keli puoliko lėktuvai nevaldomi krinta pašauti taiklios gynėjų ugnies. Taip karštai sutikti, puolikai skuba trauktis, kol dar nevelu. Jūs vejasi naikintuvai ir priešlėktuvinės artilerijos sviediniai.

Tuo tarpu mieste jau dirba degazuotojų komandos, kurios valo nuo nuodingų medžiagų sekėjų nurodytas vietas. Nukritusias padegamasias bombas sulikvidavo budėję namų ugniagesiai. Dėl karšto puolikų sutikimo daug bombų nukrito dar retai gyvenamuose priemiesčiuose ir laukuose, kur naikintuvai juos pasitiko. Po pusvalandžio, priešui pasitraukus, oro pavojus skelbiamas praėjęs. Puolimo padaryti nuostoliai — apgriauti keli nesvarbūs pastatai ir keliose gatvėse apardytas grindys. Pasaulinėje spaudoje žinia:

„Prasidėjus karo veiksmams tarpe Belijos ir jos kaimyno, šio aviacija puolė Belijos sostinę. Puolėjai buvo sutikti stipria priešlėktuvinės artilerijos ugnimi ir Belijos aviacijos ir gavo skubiai pasitraukti. Numušti 6 puolėjų lėktuvai. Belijos sostinėje padaryti nuostoliai nežymūs“.

Pažiūrėkime iš kur toks skirtumas, palyginus su Pacijos puolimu. Ten tikra katastrofa ištiko užpultuosius, čia — puolikus. Čia kaip tik ir susidursime su veikimu tų dabarties Mafekingo skautų.

Belijoje taip pat buvo skautų. Jie turėjo rūpestingus vadus, kurie juos mokė įvairių krašto gynimui naudingų dalykų. Belijos skautai buvo parengti oro sekėjais, degazuotojais, ryšininkais, šauliais. Ir štai, karui ištikus jų tėvynę, jie visi tuojau atsidūrė iš anksto numatytose vietose ir ėmė eiti jiems skirtas atsakingas pareigas. Visame krašte atsirado pilna skautų oro sekėjų postų, kurių kiekvieną sudarė keli skautai. Jie turėjo telefono ryšį su apskričių oro sekyklomis, o šios su centrine sekykla.

jokios apašo akies. Jos čia buvo didelės ir plačios ir vietomis ant akmenų buvo matyti lašai sušalusio žvakių vaško.

Tai taip sujaudino Šreierį, kad jis vietoj savo įprasto „hugh“ ištare mažai indietišką „po velnių“. Jis dabar suprato, kodėl Evaldas daugiau negrįžo: žvakė galėjo gerai patarnauti šviesos šaltiniu jaukiame kambarėlyje, bet plačiai išsišakojusiam urvui buvo per menka ir davė per mažai šviesos pastebėti staigiai krentančias duobes. Sau pačiam vaidintą indietišką Šreierio ramybę pakeitė didelis susijaudinimas, nes jei Evaldas būtų įkritis į vieną tų šulinių, tada jau nebebūtų tarp gyvųjų. Visur buvo tokių bedugnių ir pats Šreieris, kuriam olų gyvenimas buvo įprastas, turėjo gerai stebėti, kad čia arba ten neįkristų. Nebailusis berniukas nedidelę dalį išsišakojusio urvo jau kartą aplankęs ir neįjutė baimės. Šiandien, kada jį apsupo amžina tyla ir tolimes vandens užimas, jis beveik pajuto siaubą. Jis įsivaizdavo, kad ten kažkur tamsumoje gulėjo negyvelis arba sužeistas žmogus, kuris buvo vienas su savim ir su savo Dievu ir laukė galo. Šreieris suriko iš Karl May išminktą apašų karo šūkį, spiegiantį „hiiii“, kurio skambių veikimą padidino greitai mušdamas delnu per lūpas. Dar niekados jis nebuvo drįsęs dėl nežinomos kapų baimės čia triukšmauti, bet ramiai eidavo nakties tamsumo kelią. Dabar jis išsigando to, kokį baisų veikimą turėjo riksmas.

Atrodė, kad senovės garsai, kurie, įsalę akmenyne milijonus metų miegojo stebuklingą miegą, dabar, įžulaus žmonių vaiko riksmo pažadinti, vėl pabudo. Ola dundėjo ir šėlo, maurojo ir rėkė. Pasislėpę skylės, plyšiai ir nišos gražino riksmą, aidas, tūkstantį kartų įsiskverbdamas į visus įlinkimus, žaidė skaudžiu riksmu kaip sviediniu, kurį buvo drėbęs vaikas. Jis buvo šen ir ten blaškomas, buvo sudraskomas ir vėl suburiamas tai į pa-

niekinančiai barškantį juoką, tai į duslų murmėjimą, lyg tyliai maldą kalbančių vienuolių būrys būtų ėjęs per niūrius urvus.

Juozas Šreieris dėl šitokio savo balso veikimo stovėjo giliai sukrėstas ir nejudėdamas; jis nežinojo, kaip ilgai tai tęsėsi, kol pagaliau paskutinė aidos banga nusruveno į nežinomus tolius. Bet tada, kai viskas pasibaigė, vėl jį apsupo klaiki, slegianti tyla. Jis girdėjo savo kraują tekant ir bijojo kiekvieno garsinio kveptelėjimo.

Nelauktam riksmui veikiant, vaikas pamiršo dėl savo romantiškos vaizduotės gyventą vaidmenį, bet dėl to netapo mažas ir nesumenkėjo dyasioje. Jis buvo įpratęs ieškoti nuotykių, bet staiga pajuto, kad turi rimtą ir šventą uždavinį gelbėti žmogaus gyvybę. Tai buvo pirmas didelis uždavinys jo iki šiol žaidžiamo žaidimo, ir pirmieji žingsniai dabar lygiau žemyn einančiu urvu statė jam klausimą, ar jis tą uždavinį atliks, ar ne.

Jis pasiekė urvo, kurį iki šiol buvo ištyręs, galą ir dabar kiekvienas žingsnis buvo kelias į nežinomybę. Jis sustodavo kiekviename olos įlinkyje, kur prieš jį buvo išraižyti stalaktitų paveikslai. Jie kabėjo kaip durklai ir kardai, ir tirštino uždangą, kuri deglo šviesoje atrodė ypatingai kraujuota. Iš žemės augo balti, kaip dramblio kaulas, stulpai, kaip suakmenėjusio miško kamienai, sudarė nuostabius pavidalus, iš kurių jam ypatingai krito „meška“ dėl savo panašumo į šitą gyvulį.

Salėje buvo juntamas krentančių vandens lašų gyvenimas; juos galėjo girdėti kaip ir nematomą laikrodžio švytuoklę. Grindys buvo padengtos minkštu plaukiančiu smėliu, kuris dar nebuvo judintas nuo to laiko, kai per olą tekėjo vanduo, kuris vėliau rado kitą išėjimą. Smėlyje buvo Evaldo pėdos, jis čia turėjo, sėdėdamas ant „meškų“ nugarų, ilgai užtrukti, nes buvo didelė vaško dėmė ir žymė smėlyje įstatytos žvakės.

Ir štai atskrendančius prieš lėktuvus pastebėjo vienas skautų oro sekėjų postas ir tuojau pranešė apskrities sekyklai, pastebėjo kitas ir tą pat padarė. Apskrities sekykla pranešė centrinei sekyklai, kuri, nusprendusi iš praneštos skridimo krypties, kad prieš lėktuvai skrenda į sostinę, pranešė priešlėktuvinės apsaugos viršininkui. Priešlėktuvinės apsaugos viršininkas tuojau davė įsakymus jo žinioje esamoms priemonėms pasiruošti. Tuojau išvažiavo ir išsistatė numatytose pozicijose priešlėktuvinė artilerija, mieste paskelbtas orinis pavojus, užėmė savo vietas automatiniai pabūklų ir kulkosvaidžių tarnybos, degazuatoriai, namų ugniagesiai ir visi kiti pareigūnai, pakilo svečių pasitikti naikintuvai — ir to visko pasėkoje priešas gavo tokį pasveikinimą, kuris jam ilgokam laikui atėmė norą vėl lankytis Belijos sostinėje. Panašiai sutiktas ir kituose svarbesniuose Belijos miestuose, priešas savo aviacijos veiklą apribojo ir tokiu būdu užnugario gyventojai turėjo gana ramias sąlygas tam įtemptam darbui, kurio reikalavo krašto gynimas.

Kaip matome, labai svarbus buvo išpėjimas laiku, dėl ko gynėjai spėjo pasiruošti. Išpėjimui perduoti buvo pavartoti telefonai. O pirmosios akys, pamačiusios besiraitantį pavojų, buvo skautų akys. Šimtai skautų akių visą laiką sekė padangę, nes jie suprato, kad nuo jų sąžiningo pareigų ėjimo labai daug kas pareina. Jie jautė nemažesnę atsakomybę, kaip tie Mafekingo berniukai, kurie atlikdavo savo pareigą kulkų lietuje, nes to reikalavo Tėvynė. Lietuvos skautai, reikalui esant, atliks savo pareigą ne kiek neblogiau, kaip Mafekingo ir tariamosios Belijos skautai.

St. V.

Skautų specialybių ženklai

1. Batsiuvis.
2. Elektrotechnikas.
3. Gelbėtojas.
4. Mechanikas.
5. Metereologas.
6. Mūrininkas.
7. Pienininkas.
8. Plaukėjas.
9. Pynėjas.
10. Raštininkas.
11. Skalbėjas.
12. Spaustuvininkas.
13. Stalius.
14. Telegrafistas.
15. Žuvininkas.

Keletas plyšių vedė iš salės, bet jų grindys buvo lygios ir akmeninės, be smėlio, dėl ko buvo sunku surasti, kuriuo koridoriu Evaldas tęsė savo pasiutišką kelionę.

Šreieris dabar darė tai, kas jo indietiškam žaidimui tikrai buvo davęs teisėtumo prasmę ir daugiau nebegalvojo apie Didįjį Winnetou, kuris tikrai taip, kaip dabar jis, būtų ištyrinėjęs įėjimo į uolą kiekvieną smulkmeną. Jis apšvietė grindis, išsitraukė, kad mirgančios fakelo ugnies nebūtų suklaidintas, kišėninę lemputę, ir nušliaužė keliais, veidą giliai į grindis palenkęs, į pirmąjį dešinėje esantį plyšį. Jau beveik už trisdešimt žingsnių šviesos pluoštas krito į tuštumą, kurią sudarė beveik apvali kiaurymė, ir giliai apačioje užė ir šėlo vanduo.

Šreieris norėjo įsitikinti, kad Evaldas čia negalėjo toliau keliauti, bet tuo tarpu jo žvilgsnis krito ant mažo, balto taškelio, — vaško lašo. Milžiniškas siaubas sustabdė Šreierį kelias sekundes. Jis matė Evaldą nepatikimoje žvakės šviesoje, neįprastame urvų pasaulyje, kur yra daug duobių, einanti, žengianti į tuštumą, ir su riksmu dingstanti gilumoje.

„Dėl Dievo, dėl Dievo“ — sumurmėjo jis, ir niekad jos nebuvo nuoširdžiau meldęsis, kaip dabar tais dviem žodžiais. Jis net nė nerėkė į pragaro skylę, nes krentantis vanduo taip garsiai užė, kad tai būtų buvę be tikslo. Svyrinėdamas jis pagaliau atsikėlė ir grįžo salėn, kur ramiai ir iškilmingai degė jo į akmenų plyšį ikištas deglas. Kaip užsieninė gelė stovėjo jo liepsna baltame stalaktitų stebuklų pasaulyje. Jį vėl apėmė viltis — gal būt Evaldas pamatė pavojų ir grįžo ieškoti kelio kitu koridoriumi. Jis žengė per plačius kairės esančios kiaurymės vartus, veltui ieškojo vaško pėdsakų ir po kelių žingsnių atsirėmė į aukštyn šaunantį sieną. Taigi, čia taip pat nebuvo jokio kelio.

Dabar pasiliko siauras plyšys rytiniame salės kampe, per

kurį tik su dideliu vargu buvo galima prasisprausti. Kai čia Šreieris pamatė kabant vilnonius siūlus ir vaško lašus, anaipol jis nepajuto jokio savo siaubo palengvėjimo. Evaldas galėjo pirmiau čia būti ir tik tada nueiti į prarają.

Kadangi koridorius stačiai ir duobėmis leidosi žemyn, Šreieris daugiau nebesitikėjo siauru elektriškos šviesos pūdeliu, bet iškėlė deglą ir pradėjo, iš dalies kopdamas, vargingą nusileidimą. Staiga grindys nusileido dar stačiau ir slidžiau, kaip vamzdis į gilumą, iki kurio galo fakelo šviesa negalėjo prasisveržti; Šreieris bandė į abi sienas pasiremdamas, kaip kamin krėtis lipti, bet tuojau pastebėjo, kad sienos buvo per slidžios ir bandymas turėjo pasibaigti nuslydimu.

Jis pastebėjo vamzdžio pradžioje trumpą akmenį ir už jo užkabino iš kuprinės paimtą virvę taip, kad abu galai nuriedėtų į griovelio gilumą. Kai jis buvo užsiėmęs truputį susipainiojusios virvės atpajiojimu, jam pasirodė, kad išgirdo lengvą šauksmą. Kadangi jau keletą kartų jo ligšiolinėje kelionėje jis buvo likęs auka tokių akustinių apgaulių, pareinančių nuo vandens triukšmo ir aido, į šį garsą nedėjo per didelių vilčių. Tai sustiprino budraus nusileidimo garantiją, ir pagaliau, po to, kai virvė tvirtai gulėjo apie akmenį, pūsgarsiai sušuko Evaldo vardą. Velniškos aido muzikos, kurią jis apašų riksmu pabudino, jis saugojo, kadangi pats sau sakė, jog Evaldas turės būti dvasiškai išsekęs, ir kad jį šitas triukšmas galėtų baisiai išgąsdinti.

Vėl atėjo garsas, labai pavargęs ir dėl olos pasisukimų iškraipytas, jis atrodė besiveržias iš didelės gilumos, kad Šreieris, dabar beveik prie tikslo, rimtai bijojo negalėsias padėti.

Laikydams deglą dantyse, jis leidosi tvirtai rankomis laikydamasis virvės, kol jis pagaliau, baigiantis virvei, galėjo at-

Ką gaus foto konkurso „Mūsų jubiliejinės stovyklos“ laimėtojai

Šio konkurso laimėtojams skiriama 10 įvairių, daugiausia daiktinių, premijų. Pačias brangiausias premijas padovanojo didžiosios užsienio foto firmos: „Zeiss-Ikon“ b-vė tarpininkaujant jos atstovui Lietuvai p. Luchtui ir „Agfos“ b-vė, kuri jau daug kartų yra davusi premijų „Skautų Aido“ foto konkursams, tarpininkaujant jos atstovui p. Vitkopui. Štai šių premijų sąrašas:

I PREMIJA. Foto aparatas „Ikonta“ 6×6 cm formato nuotraukoms, su 1:3,5 stiprumo „Novar“ objektyvu, „Compur“ užraktu ir aparato šoninėje sienelėje įtaisytu išjungikliu. Su odinėmis makštimis, iš kurių darant nuotraukas nereikia aparato išimti (vadinamoji „Bereitschaftstasche“). Kaina 268 lt. „Zeiss Ikon“ firmos dovana.

II PREMIJA. Foto aparatas „Billy-Compur“ 6×9 cm formato nuotraukoms, su 1:4,5 stiprumo „Appotar“ objektyvu, „Compur“ užraktu su automatišku išjungikliu, užrakto išjungiklis aparato šoninėje sienelėje. Kaina 168 lt. „Agfos“ firmos dovana.

III PREMIJA. Foto aparatas „Billy-Record“, 4,5×6 ir 6×9 cm formato nuotraukoms, su 1:6,3 stiprumo „Igestar“ objektyvu. Kaina 94 litai. Premiją skiria „Skautų Aido“ redakcija.

IV PREMIJA. Elektrinis apšvietimo matiklis „Sixtus“. Kaina 80 lt. Premiją skiria „Skautų Aido“ redakcija.

V PREMIJA. 50 litų pinigais. Premiją skiria Lietuvos foto mėgėjų draugija.

VI PREMIJA. 40 litų pinigais. Premiją skiria skautų tautinės stovyklos vyriausioji vadija.

VII — VIII PREMIJOS. Knyga „Fotografuoti gali kiekvienas“ ir albumas „Mūsų gyvenimas vaizduose“.

IX — X PREMIJOS. Knyga „Fotografuoti gali kiekvienas“.

VII — X premijas skiria „Skautų Aido“ redakcija.

sistoti. Urvas išsiplėtė į naują salę, kurioje požeminis upelis pasidarė ežeru. Vanduo buvo giliai juodas ir šaltas, kaip ledas.

Ant jo kranto gulėjo, galvą rankomis parėmęs, Evaldas Aichholceris ir karščiuojančiom akim žiūrėjo į mirgančios šviesos apšviestą į jį ateinančią figūrą.

Tai atsitiko šeštą gegužės ir kiekvienais metais tą dieną susitinka įžymusis teisėjas Aichholceris, darbštumo ir likimo malonės iškeltas, ir vargoninkas Juozas Šreieris, kuris savo studijas praūžė, o dabar yra patenkintas kukliu gyvenimu.

Jie tada geria ir plepa apie tai, kaip Evaldas su nulaužta koja gulėjo amžinoje naktėje, prisimena abiejų į dienos šviesą iškilimo vargus ir juokiasi iš to, kad romantiškoji Elzė, kuri svyravo tarp abiejų karžygių, šiandieną, kaip žmona visiškai nekaržygiško krautuvininio Bückebeino, pardavinėja kavą ir cukrų.

Vis dėlto pirklio Bückebein žmonos pasididžiavimas yra Elzės ola. Šreieris nebuvo melavęs, kai sakė, jis Elzę padarysias nemirštamą. Susisiekimo ministerija per vienus metus atidarė požeminio pasaulio stebuklus. Geležiniai laiptai veda į juodojo ežero gilumą, ir elektros apšvietimas išvilioja iš akmenų nuostabius spalvų žaidimus. Bet Elzės vardas, kurį berniuko ranka buvo ištepėlius, išsilaikė, nors aliejiniai dažai jau gerokai nubluko.

Ponia Bückebein dėlto yra labai išdidi, ir tuojuo išsižeidžia, jei daugelis nenori tikėti apvaliai ir maloniai moteriškai, kad ji, kitados blondinė, švelni ir graži, yra buvusi požeminio stebuklų pasaulio genijus.

Dėl to juokiasi abudu jaunystės draugai Evaldas ir Juozas ir kelia vyno stiklus už jų gyvenimo rudenį, viršum kurio šiose prisiminimo valandose dar vis šviečia jaunystės saulė.

Iš vokiečių kalbos vertė J. Macevičius.

Tautinės stovyklos atgarsiai!

MARYLANDO VALSTIJOS GUBERNATORIUS TAUTINĖS STOVYKLOS PROGA SVEIKINA LIETUVOS VYRIAUSYBĘ IR GYVENTOJUS.

Kaip žinome, tautinėje skautų stovykloje dalyvavo Amerikos lietuvis skautas Algirdas Dikinis iš Baltimorės miesto, kuris yra Marylando valstijoje. Šia proga reikia paminėti, kad Marylando valstija yra vienintelė visoje Amerikoje, kuri oficialiai švenčia Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dieną — vasario 16. Tos valstijos gubernatorius p. H. W. Nice ir didžiausio jos miesto Baltimorės burmistras (majoras) p. H. Jackson yra dideli lietuvių bičiuliai. Baltimorės miesto taryba, kaip mums teko patirti, davė lėšų skautui Dikiniui nuvykti į Lietuvą, o gubernatorius p. Nice parašė jam birželio mėn. 24 d. žemiau spausdinamą laišką, pavesdamas perduoti linkėjimus vyriausybei ir visiems Lietuvos gyventojams. Šiomis dienomis mums pateko ir šis laiškas. Štai, kas jame rašoma:

„Brangus Algirdai,

Mane pasiekė žinia, kad Tu dalyvausi tautinėje skautų stovykloje, kuri įvyks liepos mėn. 8—18 d. Lietuvos Respublikoje, kaipo Baltimorės 145 draugovės atstovas.

Pirmiausiai aš noriu pareikšti Tau mano nuoširdžiausius sveikinimus dėl šios Tau tekusios didelės garbės. Toliau aš pavedu Tau oficialiai perduoti Lietuvos vyriausybei Marylando valstijos vyriausybės sveikinimus. Sykiu prašau pasakyti, kad lietuvių kilmės vyrai ir moters, kurie dabar gyvena Marylando valstijoje, visuomet buvo puikūs piliečiai, kurių kiekvienas yra visuomet pasiruošęs tiems darbams, kurie tarnauja mūsų tautos labui ir visuomenės gerovei. Pranešk, kad mes branginame draugiškumą, egzistuojantį tarp abiejų kraštų, ir kad Marylandas, per mane, savo gubernatorių, siunčia vyriausybei, o taip pat ir visiems Lietuvos gyventojams mūsų geriausius linkėjimus.

Jums atsidavęs

H. W. NICE,
Gubernatorius.

* * *

BALTIMORĖS MIESTO MAJORO PADĖKA.

Brolijos vadas per skautą A. Dikinį nusiuntė Baltimorės miesto majorui p. H. W. Jackson laišką, kuriame padėkojo už suteiktą piniginę paramą atsiųsti lietuvių skautą ir sykiu nusiuntė jam dovaną: gintarinį obeliską su dr. Basanavičiaus atvaizdu. Taip pat buvo nusiųsta dovanėlių — liaudies meno dirbinių — ir kitiems baltimoriečiams, kurie daugiau prisidėjo prie A. Dikinio išsiuntimo į mūsų stovyklą.

Užsienio skyriaus vedėjas šiomis dienomis gavo iš A. Dikinio laišką, kuriame jis rašo, kad dovanėlėms įteikti rugsėjo mėn. 2 d. Baltimorės lietuvių sporto klubo patalpose buvo suruoštas nedidelis pobūvis, į kurį atsilankė majoras p. Jackson ir gana gausus būrys kitų.

Ponas Jackson atsiuntė laišką brolijos vadui, kuriame dėkoja už atsiųstą dovaną ir pažymi, jog jis džiaugiasi turėjęs progos pasiųsti Baltimorės skautų atstovą į mūsų tautinę stovyklą.

Sąjungos centre

Tarybos pirmioj

GRĮŽTA PRIE PAREIGŲ „SKAUTŲ AIDO“ REDAKTORIUS.

„Skautų Aido“ redaktorius vyr. sktn. A. Saulaitis, apie pusantrų metų laiko išbuvęs kariuomenėje, šio mėnesio pabaigoje iš karo tarnybos grįžta. Tikimasi, kad nuo spalio mėnesio pradžios vėl galės pradėti laikraščio tvarkymo darbą.

TARYBOS PIRMIJA PRADĖJO DARBĄ.

Šiomis dienomis įvyko pirmas poatostoginis tarybos pirmios posėdis, kuriame buvo svarstyti aktualiausi gyvenamojo momento klausimai. Tarp kitų buvo svarstytas ir mūsų sąjungos 20 metų jubiliejaus oficialaus minėjimo, kurį norima padaryti lapkričio mėnesio pradžioje, klausimas. Šiuo reikalu brolijos ir seserijos vyriausios vadijos netrukus išleis aplinkraščius.

Brolijoj

VYRIAUSIOJI VADIJA PRADĖJO POSĖDŽIAUTI.

Prasidėjus mokslo metams prasidėjo ir gyvas darbas brolijos vyriausiojo vadijos. Imtasi svarstyti tuos klausimus, kurie dėl tautinės stovyklos nebuvo užbaigti arba buvo laikinai atidėti. Baigiama ruošti ir svarstyti daugelis įvairių reguliavimų, kaip brolijos santvarkos, skautų vyčių, senųjų skautų, uniformos dėvėjimo, naujos patyrimo laipsnių programos ir kiti.

Brolijos vyriausioji vadija dabar posėdžiauja net du sykius per savaitę.

SPALIŲ 9-TOJI.

Artėjančią spalio 9-tąją, kaip ir kiekvienais metais, tundai, vietininkijos ir paskiri vienetai ruošiasi paminėti tam tikromis Vilniaus sueigomis, tai dienai pritaikytais vaidinimais, Vilniaus pasų bei ženklų platinimu, aktyviu dalyvavimu vietos komitetų ruošiamuose minėjimuose ir eisenose.

REIKIA BAIGTI ATSISKAITYTI UŽ LIUDIJIMUS.

Tuntininkai ir vietininkai prašomi iki spalio mėn. 15 d. atsiskaityti su tarybos pirmija už visus liudijimus ir jų pratęsimo ženklus.

VIENTŲ SURAŠYMAS.

Šiomis dienomis, kaip ir kiekvienų mokslo metų pradžioje, bus įvykdytas visų brolijos vienetų surašymas. Surašymo lapuose, kurie netrukus tuntininkams ir vietininkams bus išsiuntinėti, turės būti pažymėta: 1) pilnas vieneto pavadinimas ir rūšis, 2) kiek dabartiniu metu vienetas turi narių, 3) vieneto vado laipsnis, vardas ir pavardė ir 4) vieneto ir vieneto vado adresai.

Tuntininkai ir vietininkai prašomi šias žinias jau laiku surinkti, kad gavus iš brolijos vyr. vadijos vienetų sąrašų lapus, galėtų juos tuoj užpildyti ir gražinti.

Skautų ir skaučių tuntuose

ALYTAUS SKAUTŲ TUNTAS.

Laužas tautos šventės išvakarėse.

Alytaus skautės ir skautai rugsėjo 7 d., tautos šventės išvakarėse, Dzūkų stadione sukūrė laužą. Su skautais padainuoti ir pasižiūrėti stovyklinių vaidinimėlių atėjo gimnazijos dir. Orvidas su mokytojais, skautų bičiuliai ir mokiniai. Laužo pro-

gramoje tebeatsispindėjo vasarą buvusių tautinių skaučių-tų stovyklų dvasia. Ypač su užsidegimu buvo padainuota taut. skautų stovyklos daina.

Laužo pabaigai gražų ir pamokomą žodį apie tautos šventės reikšmę tarė naujasis gimn. dir. Orvidas, didelis skautų bičiulis. **Germantas.**

BIRŽŲ SKAUTŲ RAJONAS.

Pasvaliečiai skautai pradėjo naujuosius skautiškojo veikimo metus.

Pasvalio valst. gimnaz. skautės ir skautai, pradėdami skautiško veikimo naująją barą, rugsėjo m. 7 d. surengė viešą sueigą — pasilinksminimą.

Iškilmingoje sueigos dalyje sužinome, kad IV Kęstučio draugovę iš buv. draugininko gimn. insp. pskt. V. Baravyko (jam dėl laiko stokos atsisakius vadovauti) perėmė skautas vytis gimn. mokyt. Ig. Serapinas.

Toliau, buvęs draug. insp. V. Baravykas turėjo įdomų pašnekesį apie mokslinį darbą. Du skautai, Pr. Vaitekūnas ir J. Šimkevičius, paskaitė savos kū-

rybos eilėraščių. Skautė St. Brazdžionytė ir skautas A. Lipštas pasidalijo su publika taut. stovyklų išpūdžiais. Dar keli scenos vaizdeliai, o paskui pora valandų šokių. **J. Š.**

Ar nemanai, kad jau laikas pradėti galvoti apie „SKAUTŲ AIDO“ užsiprenumeravimą 1939 metams?

JURBARKO SKAUTŲ VIETININKIJA.

Energingai pradėjome darbą.

Skaitlingai stovyklavę tautinėje stovykloje ir iš ten parsivežę daug malonių išpūdžių, pavyzdžių ir laimėjimų (palapinių statyme, telefonijoje ir kt.), naujomis jėgomis pradėjome naujus skautiško darbo metus. Štai, rugsėjo mėn. 8 d. sukūrėme didžiulį laužą, prie kurio susirinko tiek žmonių, kiek nėra, tur būt, susirinkę net į didžiausias čia esančias iškilmes. Visi žiūrovai kartu su skautais jautė liepsnojancio laužo ir vakaro grožį, visi leipo iš juoko, plojo, šaukė. Bet visa tai, žinoma, buvo daroma iš

širdies. Laužas tikrai buvo išpūdingas ir po plačią apylinkę dar labiau pagarsino skautų vardą. Ir už visa tai turime būti dėkingi skautų globėjui mokytojui **Kandlyviui** ir tuntininkui **Korzonui**, kurie viską taip įdomiai ir gražiai sutvarkė.

Šiais darbo metais nutarėme dirbti daugiau idėjinį darbą: gražiai pravesti sueigas, visur ir visada pasirodyti tikraisiais skautais. Na, o pavasarį mes pasirodysim tikrojo skautiško šviesos su dar didesniu pasisekimu.

J. Laisvuolis.

KAUNO AUŠROS TUNTAS.

Laužas nepriklausomybės sukaktims paminėti.

Kazlų Rūda. XI Dainavos kunigaikščio Šarūno skautų d-vė š. m. IX.8 d. tautos šventės vakare, 20 metų nepriklausomybės gyvenimo sukaktims paminėti, suruošė K. Rūdoje laužą, su 16 punktų programa. Lygiai 20 val. jau prie laužo buvo susirinkusių apie 400 žmonių.

20 val. d-vės d-kas **K. Senkus** pradėjo iškilmes, tardamas d-vės

skautams bei jų svečiams atitinkamą žodį, pažymėdamas, kad 20 metų išgyvenę laisvi, jau patyrėme kas iš mūsų tarpo dar yra šalintina ir dėl to žengdami į 3-čią dešimtmetį, turime nusikratyti savo ydų ir ateityje uoliau dirbti tautinį darbą, mylėti tėviškę ir rūpintis jos ateities gerove.

Toliau buvo visi paprašyti 1 min. susikaupti už žuvusius už tėvynės laisvę. Taip pat sušukta

Skyrių tvarko

Skt. A. Urbanavičiūtė.

stud. skautė R. Skipitytė.

Lietuvos skaučių istorijos bruožai

(Tęsinys iš Nr. 15—16).

Po stovyklos, rugpiūčio mėn. 3 d., įvyko skautininkų ir draugovių atstovų pasitarimas, kuriame išklaušyta pranešimų apie skaučių veikimą tuntuose ir apsvaistytas anksčiau numatytos vadovių stovyklos programa, bet dėl nuovargio nutarta šią stovyklą atidėti kitiems metams.

Spalio mėn. 28 d. įvyko skautininkų sueiga, kurioje buvo tariamasi įvairiais skaučių organizacijos klausimais ir nagrinėjamas vyresniųjų vadovių aktyvumo palaikymo klausimas.

Daug darbui impulso ir entuziazmo parsivežta iš 1928 m. Budapešte įvykusios tarptautinės skautininkų konferencijos, kurioje dalyvavo sktn. E. Barščiauskaitė ir pasktn. O. Mašiulytė.

1928 m. pabaigoje Anglijos skautų veikėjas generolas Alfredas Burtas padovanojo Lietuvos skautėms garbės skydą, kurį kitais metais laimėjo Šiaulių skaučių tunto Mirgos draugovė.

1928—29 m. vyr. štabo skaučių skyriaus sudėtis kiek pasikeitė. Skyriaus vedėjos sktn. E. Barščiauskaitė

tės padėjėja buvo sktn. G. Motūzaitė, sekretorė — A. Urbanavičiūtė, nariai — sktn. O. Vingilytė, St. Stanikūnaitė, V. Chrolauskaitė ir L. Adomavičiūtė.

1929 m. liepos mėn. 18—30 d. d. surengta I-ji Lietuvos skaučių vadovių stovykla Karmėlavos miške. Stovyklos vadiją sudarė: sktn. E. Barščiauskaitė (stov. viršininkė), D. Kesiūnaitė ir V. Chrolauskaitė. Iš tuo laiku veikusių 13-kos tuntu atstovų atsuntė aštuoni: Kauno, Panevėžio, Klaipėdos, Marijampolės, Rokiškio, Kybartų, Vilkaviškio ir Ukmergės, iš viso 32 vadovės. Stovyklos programoje buvo tokie pašnekesiai:

1. Stovyklos reikšmė, 2. Skautės tipas, 3. 12-ka draugovės įsakymų, 4. Kaip vadovauti draugovei, 5. Kaip vadovauti skilčiai, 6. Drausmė, 7. Vadovavimas jaunesnėms skautėms — paukštytėms, 8. Skaučių išikūrimo istorija ir pasaulinis skaučių judėjimas, 9. Skiltininkų kursai, 10. Drausa.

Be to, daug buvo patyrimo laipsnių praktikos, skautiškų žaidimų,

egzaminai į aukštesnius patyrimo ir vyresniškumo laipsnius.

Tais pat metais dvi skautininkės — A. Blynaitė-Šenbergienė ir E. Barščiauskaitė dalyvavo tarptautinėj vadovių stovykloj Prancūzijoje.

Vyriausiam skautų štabe nuo 1927 m. lapkričio mėn. 10 d. be skaučių skyriaus vedėjos sktn. E. Barščiauskaitės, buvo vilkiukų-paukštyčių skyriaus vedėja sktn. A. Adomaitytė, kurios pareigas nuo 1928 m. perėmė sktn. E. Stankevičiūtė, o kitais metais l. e. A. Urbanavičiūtė.

Kiek kuriais metais Lietuvoje buvo skaučių, galima matyti iš šios lentelės:

1918 — 1929 M.					
Metai	Jaun. skautės	Skautės	Vyr. sk.	Skautininkės	Bendr. skaič.
1918 m.	—	20	—	—	20
1919 m.	—	57	—	—	57
1920 m.	—	100	—	—	100
1921 m.	—	113	—	—	113
1922 m.	—	175	—	—	175
1923 m.	—	275	—	1	276
1924 m.	15	330	—	5	350
1925 m.	25	585	28	9	647
1926 m.	74	718	33	16	841
1927 m.	100	892	47	16	1055
1928 m.	156	1016	53	19	1244
1929 m.	190	1116	58	21	1385

(B. d.).

3 kartus „valio“ Valst. Prezid. Tautos Vadui A. Smetonai ir kūrėjams savanoriams. Paskiau tarė žodį žinomas tos apylinkės visuomenės veikėjas P. V. Raškauskas. Jis pabrėžė, kad reikia imti pavyzdį iš šių jaunų berniukų, taip gražiai ir skaitlingai čia susirinkusių šiuo laužu žadinti mumyse savo tėvynės meilę.

Visiems sutartinai pagiedojus tautos himną, uždegus laužą 7 skautai davė įžodį, kuris visiems darė gražų išpūdį. Vėliau buvo išpildyta meninė-literatūrinė laužo dalis, kuri irgi gausingų svečių buvo sutikta dideliu pasitenkinimu ir pasigėrėjimu. Laužas baigėsi 24 val. Vilniaus rakieta. K. Miškas.

PANEVĖŽIO SKAUČIŲ TUNTAS.

Pradėjome darbą.

1938.IX.6 įvyko tunto vadijos posėdis. Posėdyje numatytos šių metų darbo gairės. Artimiausiu laiku bus suruošti skiltininkų kursai. Metų eigoje bus ruošiamasi patyrimo laipsnių egzaminams, o pavasarį bus ir patys egzaminai. Tautinėje stovykloje dalyvavo nemažai skaučių, sekančią vasarą, gal būt, bus suruošta ir savo tunto stovykla.

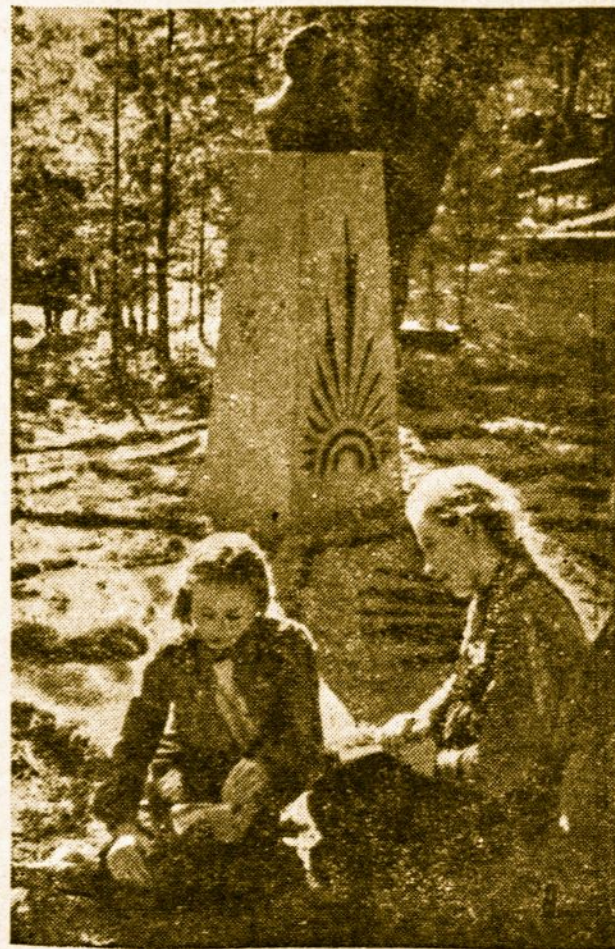
Dalyvavome tautos šventėje.

Rugsėjo mėn. 8 dieną tautos šventės proga, kaip ir visuomet, buvo suruoštas paradas, kuriame dalyvavo ir skautės su savo vėliava. Gražus būrys sesių, su šypsena lūpose, žengė laisvos, nepriklausomos tėvynės miesto gatvėmis. Tuja.

O kas girdėti kituose tuntuose? Rašykite!

Poilsis tautinėje stovykloje.

A. Laucienės nuotr.

KAUNAS – NIDA – KLAIPĖDA – PALANGA SU UŽSIENIEČIAIS

Kodėl aš rašau?

— Ak! Tu juk važiavai su užsieniečiais? Tai kaip ta kelionė? Kur važiavot? Kaip užsieniečiai? Papasakok! — užpuola mane kiekviena ir kiekvienas, o aš ir pradedu.

— Išvažiavome mes iš stovyklos...

Su vienu susidoroju, nusišluostau nuo kaktos prakaitą ir dar, paskutines jėgas sukaupęs, padarau malonią šypseną atsisveikindamas, štai vėl tau kitas draugas. (Apsaugok, Viešpatie, nuo draugų!...).

— O!... Sveikas gyvas! Na, kaip kelionė?...

— Išvažiavome mes iš stovyklos...

— vėl pradedu aš iš naujo, ir taip kaskart, kol kartą kantrybės pritrūkiau ir visai teisėtai užprotestavau.

— Dabar jau gana! — pareiškiau aš. — Parašysiu viską „Skautų Aidiui“, ir žinokitės.

Išvažiavome mes...

Išvažiavome mes iš stovyklos dviem autobusais lietui lyti pradėjus ir sustojome prie Žaliojo tilto, kur mūsų laukė garlaivis „Vilnius“. Vengrai su gerokai po stovyklos apipešiotom „plunksnom“ ir suomia, savo tris skautus mums palikę, nuvažiavo į geležinkelio stotį (apie juos aš taip daugiau nieko ir nebegirdėjau...), o visi likę okupavome „Vilnių“. „Desantą“ sudarė: ekskursijos vadovas prof. Kolupaila, reikalų vedėjas psktn. Mauragis (visai neblogai maitino...), medicinos atstovas gydytojas vyr. sktn. kpt. Kazakevičius (štai kur organizacija!), trys „brolėnai“ — sktn. Kizlaitis su foto aparatu, „Vyties“ filisteris A. Broel-Plateris su kalbų bagažu, vienas man „nežinomas skautas“ su „nežmonišku liežuviu“ (įsivaizduokit, jis kalbėjo estiškai), 27 latviai, 35 estai, amerikietis Dikinis, švedas, 16 prancūzų su savo kapelionu ir, pagaliau, aš. Reikia pridurti, kad iki Jurbarko plaukė tos vietininkijos skautai namo su mumis.

Plaukia sau laivelis...

Išplaukėme iš prieplaukos ir čia ekskursija prasidėjo jau ne tik „de jure“, bet ir „de facto“, kadangi gražusis „Vilnius“ nešė Nemunu pavandeniu kelių tautų jaunimą su jų dainomis, juokais ir „tarptautiniais mėginimais“ susikalbėti, nes teko kalbėti visomis kalbomis — ir tomis, kurias mokėjome, ir tomis, kurių nemokėjome.

Didžiausią triukšmą, reikia vistikiems tai pripažinti, kėlė prancūzai. Ir visai suprantama, nes jie vėliausiai atvažiavo Lietuvon ir todėl pas juos dar buvo dideli energijos ištekliai, kuo visi kiti po tautinės stovyklos pasigirti gal ir nebegalėjome. Be to, jie ir amžiumi jaunesni buvo, jei jau pietų temperamento neskaityti, tad ir „senius“ išjudino. Atsirado švilpynių, armonikėlių ir vamzdelių orkestras, palydimas visų tinkančių triukšmui kelti priemonių. Negana to, prancūzai ėmė šokti savo tautiškus šokius ir sumanė mane išmokyti vieną tų, kuriuos prie laužo šoko.

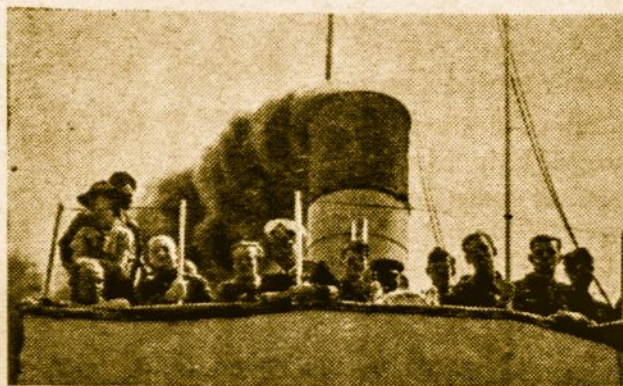
Nenorėdamas likti skolingas pademonstravau „Noriu miego“. Kai pagalbom dar atėjo „nežinomas skautas“ ir keletas Latvijos lietuvių, buvo pasiekta visai pakenčiamų rezultatų. O paskui... Paskui pasidarė labai tylu ir romantiška, nes visi, aiškiai matėsi, pašėlusiai alkani buvo ir pietų laukė. Gerai, kad Kulautuva — „pažadėtoji žemė“, kur mūsų savo mostu pietūs laukė, buvo jau čia pat.

„Tautinė stovykla sušaukė visus“...

Kulautuvoje pietų metu įvyko „Išsitarptautinis koncertas“, kuris sutraukė nemažą būrį vasarotojų. Skambėjo estiškos, latviškos, prancūziškos ir lietuviškos dainos. Ypač didelį „pareikalavimą“ turėjo tautinės stovyklos daina, nes daugelis užsieniečių mokėjo jos žodžius, o melodiją — visi. Čia buvo išreikalauta iš prancūzų jų

Cle, cle, cle, d'la, clarinette,
Cle, cle, cle, d'la clarina...

iš estų jų gražioji ir mėgiamoji dainelė „Saarema“, iš latvių „Pūt vējini“ ir kitos. Bet linksmos dainos ir juokai visai nekliudė kovoti su valgant bekylančiu apetitu ir, visiems jį nugalėjus, su stovyklos daina grįžome į laivą. Dabar jau nuotaikos ba-

Ekskursijos dalyviai plaukia į jūrą.
Prof. Kolupailos nuotr.

rometras vėl buvo pakilęs savo aukštumon, ir laivas vėl atgijo kaip deiniu, taip savo kajutėmis. Prasidėjo „tautiško meno prekyba“. Vieni kitus mainais mokė savo gražesnių ir lengvesnių dainų. Aš irgi nesnaudžiau ir naudojaus proga, ir rezultate, kol nuvažiavome iki Klaipėdos, visi puikiai dainavo stovyklos dainą, mokėjo „Pasėjau linelius“ melodiją ir antros dalies žodžius, kada reikia ir nereikia dainavo „valio, valio!! valio, valio!!“, ir nepaprastai pamėgo „Stovyklaut, iškylaut“ maršą.

Sujungtomis jėgomis.

Pavakari trumpai sustojome Veliuonoje ir apžiūrėjome piliakalnį. Jau visai temstant su didžiausiu triukšmu išsiveržėme iš laivo ir patraukėme į Zamkaus pilį. Kadangi pilis stovi ant kalno, tai mes ją „atakavome“. Visa ta margoji masė metėsi į kalną šaukdama lietuvišką „valio“, ir „sujungtomis jėgomis“ kalnas buvo „paimtas“.

Pasijutome pilies kieme, apsuptame mūrinių trobesių, sienų ir bokštų. Susidarė trys grupės paaikškinimams — vokiečių, prancūzų ir lietuvių kalbomis. Pastarąją sudarė brolėnai, jurbarkiečiai ir Latvijos lietuviai. Lai van grįžome jau visai baigiant temti, kur ir nakvojome.

Plaukiančios Mišios.

Kai aš pramerčiau akis, garlaivis jau plaukė pilnu greičiu toliau, o Jurbarko nė ženklo nebebuvo. Pabudau ir tuo pačiu atsidūriau baisiai keblioje padėtyje — gulėti nebesinori ir keltis baisu, nes ir šiaip ir taip šalta. Geriausia išeitis, žinoma, būtų — vėl užmigti. Bet tam reikia ką nors labai rimto galvoti. Todėl aš ir galvoju: ar skautų papročiai, kaip, pvz., „skautas rytą nesivarto lovoje“, man šiuo atveju pritaikomi, ar ne? Juk aš guliu ne lovoje, o denyje, ant mato, o antra — aš visai nesivartau, bet guliu ramiai.

Ir, nors buvo nelabai malonu, teko keltis, nes užsieniečiai su lietuvišku „Labas“ galvoti nebeleido. Katalikams tą rytą buvo viena įdomi naujienėlė. Mišios laive! Prancūzai I kl. kajutėse įrengė altorių ir pakvietė katalikus Mišių išklausti, kurias laikė jų kapelionas kun. Rupp. Susirinko nemažas būrelis latvių, Latvijos lietuvių, prancūzų ir mūsikių. Laike Mišių sugiedojome mes lietuviškų, o prancūzai savo giesmelių. Neiškenčiau nepagalvojęs, kad mūsų

„Marija, Marija“ yra nepalyginama savo grožiu. Po Mišių kunigas pašventino mums anksčiau dovanotus skautiškus rožančius. Nepaprastai patogus dalykėlis kariams ir skautams! Įsivaizduokite nedidelį metalinį dantratuką su skyde ant piršto užmauti, su 10 „dantukų“, o vienuoliktoje vietoje krucifiksas. Ir tai jau rožančius.

„Stovyklinė idilija“ laive.

Artėjame prie Nidos. Jau kopos matyti. Nežiūrint viso Nidos ir Marių grožio, nežiūrint į „dėkingą akiratį“, laivo pirmgaly, šalia manęs, vyksta „stovyklinė idilija“.

— Veux tu changer? — klausia prancūzas latvi, sugriebęs jam už diržo.

— ? ...

— „Čeindž!“ — sušunka prancūzas dar reikšmingiau patempęs tam už diržo.

— Ach! Ja! — dabar jau puikiai supranta jį latvis ir tiriamai žvilgsniu perveria prancūzą, t. y. jo diržą. Šis turi skautišką diržą su savo ženklu — kryžiukas ir dobilas — sagtyje. Ta sagtis ir padarė tai, kad jis nebeatsilaikė pagundai. Nors diržas daug senesnis už jo, bet užtat prancūziškas...

— Nu... labi! — ryžtingai tarė latvis ir dar ryžtingiau griebė už savo diržo sagties, ką padarė ir prancūzas. Pasirodė, kad vienam diržas truputį pertrumpas, kitam perilgas. Bet, nieko, namie sutvarkysia.

Žingsnis aukštyn, du žemyn...

Bangų nutaškytų Marių pakrante Nidoje patraukė tiesiog į kopų pusę. Begaliniu „karavanu“ išsidriekė visas mūsų būrys, sudarydamas margaspalvį lanką dailiai išlenktos įlankos pakrantėje. Sujudo fotografai. Štai artėjame prie pirmosios kopos, kurią įveikę tik pasieksime antrąją — aukščiausiąją. Toji bent trečdaliu žemesnė už aną.

Kopimas į Nidos kopas galėtų būti

puikiu bergždžio darbo pavyzdžiu: palipi žingsnį aukštyn, du nušliauži žemyn, ir taip visą laiką. Kaip aš viršų pasiekiau, man ir po šiai dienai neaišku. Net profesorius (visi žino, kad jis visada greit vaikšto, visada skuba) ir tas vos „antrą bėgį“ įjungęs, t. y., panaudojęs rankas, kopos viršūnę ropomis pasiekė.

— Čia jam ne „vandens keliai“, — su pasitenkinimu pagalvojau, pats bešliauždamas žemyn. O jis, pasirodo, „atsargines priemones“ panaudojo tam, kad spėtų iš viršaus mūsų „bergždžias pastangas“ foto filme užfiksuoti.

Po smagaus pasimaudymo jūros bangose, per apsodintas kopas ir puikų pušyną, grįžome į Nidą.

Pagirtinai principai, tačiau ne visada.

Papietavome paštininkų viloje, kur pietūs buvo mums dar net prieš tautinei stovyklai prasidedant užsakyti, o kada pagaminti, tai aš jau nežinau, ir susikabinę rankomis, švilpdami ir dainuodami maršus, „tradicinėmis gretomis“ nužygiavome į laivą. Po kiek žmonių į „gretą“ sustodavo, pareidavo nuo gatvių platumo, kuriuo Nidoje jos negali labai pasigirti.

— Pasėjau linelius ant pylimo! — užtraukiam laive keli lietuviai šią jau ir svečiams žinomą dainelę.

— Oi lylia, oi lylia, oi lylialia! — pagauna su didžiausiu pamėgimu užsieniečiai ir traukia nuo kojos ant kojos pasisupdami. Malonu girdėti savo dainą, svetimųjų dainuojamą ir jie, patys to nežinodami, vis labiau ir labiau užkariauja tavo širdį. Kiek nedaug tereikia tarptautinėms simpatijoms sukelti, o kiek juokingai mažai reikia joms sugriauti!

Plaukiant iš Nidos susirangiau ant minkšto I klasės kajutės suolo ir užmigau. Pabudau išgirdęs profesoriaus balsą:

— Toks jau yra mano principas, — aiškino jis kažkam: — „pavalgyk na-

mie, tai ir svečiuose gausi“. Nors Klaipėdos krašto Gubernatorius renčia priėmimą, bet mes pavalgysime vakarienę laive, nes dar maisto atsargos turime.

— Pagirtinas principas! — neiškenčiau aš savo susižavėjimo balsiai nepareiškęs, nes nuo pat pirmosios savo stovyklos visada jaučiu didelę simpatiją dvigubai vakarienei, ir tuoj pašokau ant kojų. Kai išėjau į denį, jau aiškiai matėsi Klaipėdos bokštai. Kadangi užsieniečius klausti buvo nepatogu, tai taip ir nežinau, ar mes, t. y. jie, buvo Juodkrantėje sustoję, ar ne.

Vive le gouverneur!

Jau praėjo trejetas valandų, kai palikome Nidą, ir artėjome prie Klaipėdos. Visi baigė tvarkytis ir profesoriaus paliepimu visi išsirikiavo kairiajame laivo krašte, nes toje pusėje buvo Smiltynės kurhauzas ir, aišku, pati Smiltynė, kame mūsų laukė pažadėtasis „Gubernatoriaus priėmimas“ ir, kaip mes tikėjome, pats ponas Gubernatorius. Viename laivo gale stovėjo latviai, kitame estai, aukštai ant komandos tiltelio prancūzai, švedas ir amerikietis lietuvis. Pagal ženklą visos tautos paeiliui turėjo pasveikinti gubernatorių savo šūkais. Ir taip mes įtemptai laukėme to momento, taip tikėjome pamatyti ant kranto Gubernatorių, kad nepastebėjome to, kas visas mūsų viltis prašoko.

— Stop! Stop! Apsisukti ir į kitą laivo pusę! ...

Pasirodė, kad Gubernatorius su būreliu aukštosios Klaipėdos visuomenės ir žurnalistų pats motorine valtimi mūsų pasitikti atplaukė, o mes nepastebėję praplaukėme, palikę juos dešinėje pusėje. Persistengėme!... Bet čia mes nekalti, nes tokios sau garbės nesitikėjome.

Laivas sustojo ir mes, paskubomis „išgelbėję situaciją“, pasveikinome savais šūkais.

— Lai dzivo Gubernators!...

— Vive le gouverneur!

— Tervis! Elagu!

— Valio!!! — nugriaudė Smiltynės prietamą lietuviškas šūkis iš Lietuvos draugų krūtinų.

Garlaiviui „sustojus, motorlaivis priplaukė ir atvežė prancūzams telegramą iš Rygos atstovybės, o p. Gubernatorius pasveikino mus ir pakvietė sustoti prie Smiltynės kurhauzo, ką mes paklusniai ir mielai padarėme.

Didysis koncertas.

Gražioje kurhauzo salėje susėdome už pasagos pavidalu sustatytų stalų ir čia mus pavaišino. Vakarienė buvo

Palangoje Baden-Powellio gatve!

Prof. Kolupailos nuotr.

tokia puiki, kad prieš galą aš net pradėjau abejoti, ar iš tiesų tas pono profesoriaus „pagirtinas principas“ visada yra pagirtinas...

Klaipėdos krašto Gubernatoriaus p. Kubiliaus suruoštame mums priėmimo dalyvavo Klaipėdos įgulos viršininkas pulk. Breimelis, uosto viršininkas p. Šližys, būrelis ponų karininkų, veikėjų ir žurnalistų. Šios vakarienės metu įvyko „II-sis tarp-
tautinis koncertas“, kurį norėčiau pavadinti „didžiuoju“, nes visi su nepaprastai puikia nuotaika ir pasisekimu parodė savo geriausią. Malonu pastebėti, kad mūsų svečiai dėjo pastangas ne tik kaip tauta gražiai pasirodyti, bet dar labiau, su didžiausiu dėmesiu ir dėmesiu, stengėsi už „kolektyvo garbę“. Nuotaika buvo pasigėrėtina. Latviai ir estai, kai kurių lietuvių padedami, sudainavo estiškai, paskui visi latviškai, tada visiems pritariant prancūzai išpildė savo „Clarinette“, su estų pagalba pasirodė su viena savo daina ir trys suomiai. Ir daug dar negirdėtų dainų nuskambėjo nustebusioje kurhauzo salėje.

Pagaliau pareiškėme ponui Gubernatoriui, kad mes visi mokame dainuoti lietuviškai, ir užtraukėme „Pasėjau linelius“, kuri, mūsų maloniam nustebimui, pasirodė esanti pono Gubernatoriaus mėgiamiausioji dainelė. Po to skambėjo „Tautinės stovyklos daina“, o pagaliau ekskursijos „orkestras“ išpildė Liepaus maršą „Stovyklaut, iškylaut“.

Ponas Gubernatorius prabilo į svečius, pasidžiaugdamas gražiu išpūdžiu, kurį jie sudarė vos atvykę Klaipėdon ir broliškumo bei taikos didžiu darbu, kurį dirba skautija, ir palinkėdamas gražios kloties jų atstovaujamiems kraštams. Kada brolis Plateris jo kalbą išvertė prancūziškai, pakilo triukšmingos ovacijos ponui Gubernatoriui. „Vive!“ skambėjo greta „Lai dzivo!“, maišėsi su „Elagu!“, visko net nesupratau, tik žinau, kad viskas pagaliau susiliejo į griausmingą „valio!“.

Ponas prof. Kolupaila už visa padėkojo ir apdovanojo tautinės stovyklos ženkleliu p. Gubernatorių ir p. Šližį, kuris rytdienai maloniai pažadėjo mums laivą „ekspedicijai“ į jūrą.

„Svetimšalių legionas“ žygiuoja miegot.

Kada „Vilnius“ plaukė Kuršių Mariomis į Klaipėdą, toji jo laukė savo pakraščius nusagsčiusi tūkstančiais žiburių, kurių kiekvienas ieškojo savo atspindžio miegančiose mariose. Tyliai įslinko jis į Dangę, veždamas triukšminguosius keleivius į paskuti-

nį sustojimą. Čia mes atsisveikinome su laivu ir, pasiėmę kuprinę, susirikiavome po tris. Nuskambėjo komandos ir „kolona“ patraukė į Vytauto D. gimnaziją — nakvynės vietą. Sudainavo vieną žygio dainą latviai, vieną estai, o paskui visi pradėjo dainuoti lietuviškus stovyklinius maršus. Kai pavargsta dainuoti, pradeda niūniuoti, paskui švilpti ir vėl iš pradžios.

Ši keista kolona, su lazdomis, lazdelėmis, kuprinėmis ir apytamsėse gatvėse taip egzotiškai atrodančiomis uniformomis, kažkaip priminė svetimšalių legioną. Šiuo kartu „svetimšalių legionas“ žygiavo ne į mūšį, bet miegoti, ir gimnazijoje rado visai patogią nakvynę.

Kai prisimenu, kad tris dienas vėliau du vokiečių tautybės vyrukai

Prancūzai laive. Stovi sunėręs rankas vienetu vadas markizas **Francieu** ir su apsiaustu kapelionas kun. **Rupp**.

Klaipėdoje užpuolė ir gerokai išgąsdino užsienietes skautes, kyla man klausimas: „Kodėl gi tie „narsūs didvyriai“ neužkabino šio tvirta koja einančio „legiono“? Kodėl?... Gal jūs žinote?...

Saliutas tarp molų.

Rytdieną, tai buvo trečiadienis ir liepos 20 d., atsikėlėme 7 val. ir pusryčiavome čia pat gimnazijos valgykloje. Kai kurie spėjo net dušais ir puikia sporto sale pasinaudoti, kuriuos Klaipėdos gimnazistams reikia pavydėti. Kai aš mokiaus Žagarėje, to nebuvo...

Po pusryčių, trumpai apžvelgdami Klaipėdos miestą, patraukėme į uostą, kur mūsų jau laukė laivas „Šarūnas“ ir pats malonūs uosto valdybos direktorius p. Šližys. Sulaukę prancūzų, kurie buvo nuėję bažny-

čion Mišioms, sėdome į „Šarūną“ ir pasileidome pro lietuviško uosto vartus į jūrą.

Plaukiant pro molus visi atkreipė dėmesį į mažą juodą kryželį šiauriniame mole. Tai „Budžio“ avarijos ir pirmųjų skautų aukų vieta, ką pasistengėme svečiams paaiškinti, priminę ir kitus žuvusius jūros skautus. Nutyla juokai ir dainos, ir, kada praplaukiant pro nelaimės vietą, pasigirsta komanda:

— Žuvusius jūros skautus didžiuoju saliotu gerbk! — visi atiduoda pagarbą tiems, kurie tiek mylėjo Lietuvos jūrą, kad nepabijojo jos... Ir seni jūros vilkai nusiima kepurės ir pagerbia atmintį jaunųjų lietuviškos jūreivybės pionierių. Juodas laivas, pagautas bangos, pakelia savo nosį aukšty, lyg ir jis dalyvautų saliotė...

Gintaro troškulys.

Po valandos pasivažinėjimo jūroje susėdome į du autobusus, ir į Palangą.

Esame Palangoje, kur sustojame ties puikia policijos vila. Čia 15 val. mums buvo užsakyti pietūs, tad pirmą kartą sausumoje turime pakankamai laiko.

Visiems nepaprasta staigmena buvo Baden-Powellio g-vė, kuria ir patraukėme į pajūrį, apžiūrėjome tiltą ir ramiai išsimaudėme.

— Ir vėl jūra! — nustebe sušuko vienas estas. Iš tiesų galėjo iš šios kelionės susidaryti toks išpūdis, kad Lietuvoje „pilna jūrų“. Kuršių Maršas, Nidoje jūra, Klaipėdoje jūra ir vėl Palangoje jūra...

Išsimaudžius įvyko viena didžiausių svečių svajonių — buvo nuvesti į gintaro parduotuves. Jau nuo pat Kauno kai kurie nerimavo, ar gaus kur nusipirkti gintaro, ar bus laiko, ir aš, žinoma, raminau, kad bus, nors pats per daug tikras nebuvo.

Palanga tuo geras miestas, kad gatvės lygios ir plačios, tad mes savo „tradicines gretas“ sudarėme visu gatvės platumu, praeiviams ir besišypsantiems policininkams šaligatvius palikdami, ir su dainomis patraukėme „gintaro troškulio“ nurašinti. Na ir uždirbo tą dieną pirkliai!

— Gaila, kad krautuvė žydo, o ne... tiekimo skyriaus, pavyzdžiui, — pagalvojau aš. — Kiek daug uždirbtų!

— Ist das gut für meine Mutter? — klausia mane patarimo vienas estas, rodydamas vieną iš dviejų jo nupirktų apyrankių.

— Ja, sehr fein! — sakau aš ir galvoju, kodėl gi jis apie antrą neklaušia. Tur būt, jis ir pats įsitikinęs, kad anoji bus „gut“...

Ponia Venclauskienė traukinį tariausi su prancūzų skautu kaip gražiau suadyti jo kojine. Prof. Kolupailos nuotr.

Muzikali staigmena...

Policijos sanatorijoje, puikių pietų metu, skautai nuotaiką palaikė iki galo, o jiems padėjo puikus policijos orkestras. Ir čia įvyko tai, ko niekas nesitikėjo — orkestras užgrojo „Tautinės stovyklos“ maršą, ir aš mačiau, kaip mano kaimynas estas iš nuste-bimo liko išsižiojęs su bulve burnoje, paskui patenkintas nusišypsojo ir... ją prarijo. Pasirodo, kad orkestrui diriguoja maršo muzikos autorius kompozitorius Bronius Jonušas. Pasipriešinimo nepripažįstančiam „bis!!!“ jis davė maršą orkestrui su choru, kurį sudarė dalis pačių orkestrantų. Po to, žinoma, jis ir pats nepajuto, kaip atsiskyrė nuo žemės ir išlėkė į orą lengviau už jo batutą — tuo pasirūpino užsieniečiai. Kadangi čia pat pasitaikė ir žodžių autorius, tai „laimingieji“ fotografai išnaudojo progą. Be to, orkestras sugrojo estų, latvių ir suomių liaudies melodijų, kuo užsitarnavo dar didesnių simpatijų. Vilos vasarotojai, kaip ir jos vedėjas, buvo skautams labai malonūs, ir greit susidraugavo su užsieniečiais. Pietūs pasibaigė tuo, kad orkestras užgrojo „suktinį“ ir „visi, kas tik gali“, ėmėsi išnaudoti laisvą vietą valgykloje ir laiką, kurio nebedaug buvo likę. Po sukutinio ėjo valsas, po valsas taip toliau... Pasirodo, kad prancūzai uniformoje nešoka. Nors nepatogus, bet irgi neblogas paprotys.

Negailestingas „sudiev“.

Viskas praeina... Atėjo 17³⁰, kada estai, latviai ir švedas turėjo sėsti į autobusą ir išvažiuoti į Kretingą. Užsieniečiai paprašo kompozitorį, ir orkestras paskutinį kartą sugrojo tą maršą, kuris visus taip surišo, taip artimus vienus kitiems padarė. Ponas Jonušas diriguoja drauge ir jungtiniam chorui, kuris gal ir ne visai tiksliai jo kūrinį atlieka, bet jaučia jį ir nori sudėti į jį gailėsį vaišingą Lietuvą palikti. Aš su džiaugsmu stebiu jų veidus ir matau, kad vistiek ne visi

Antrosios ekskursijos su užsienio skautais prisiminimai

S. Kolupaila.

Didžioji ekskursija po tautinės stovyklos buvo ruošiamą jau nuo pavasario; jos pasisiekimui daug pasidarbavo p. Mauragis. Dalis numatytų kelionės dalyvių — vengrų ir anglų skautai — nuo jos atsisakė; juos teko vežtis skyrium improvizuotu maršrutu stovyklos metu. Suomiai, išskyrus 3 skautus, negalėjo prisidėti. Liko prancūzai, latviai, estai, amerikietis, švedas... Ekskursija garlaiviu pro Nidą į Klaipėdą ir autobusu į Palangą puikiai nusisekė: visa programa įvykdyta punktualiai ir 100%, oras buvo labai gražus, visi buvo sotūs, linksmi ir neisvargę. Tos kelionės reportažą davė visiems mums gerai žinomas Vilius Braž... , dovanokite, kažkoks slapukas. Man belieka pridėti keletą pastabų, ypač apie ekskursiją su prancūzų skautais į Šiaulius.

Kai lydėjau latvius ir estus į Kretingą, bijojau, kad jie netilps greitojoje automotrisoje, į kurią, ypatinga išimtimi ir protekcija, buvo žadėtos vietos. Laukusių stoty prie uždaros kasos keleivių eilė baisiai supyko, kai pradėjo štampuoti skautams keliasdešimt bilietų; teko išlaikyti smarkų puolimą. Kasoje susipainiojom su pinigais, vos suskubom ligi traukinio. O perone išsirikiavo kvadratu mūsų svečiai, pasiruošę iškilmingai atsisveikinti. Po gražių šūkių gavau dovanų ir gerokai nukentėjo seni mano kaulai. Išgelbėjo iš stiprių brolių rankų automotrisa...

Prancūzus sulaikėm Palangoje; visiems nebuvo vietos traukinio. Vietoje numatytos dienos, jie panorėjo išvykti anksti rytą. Pasirūpinom gauti autobusą, kurio nebuvo. Susirūpino maloni p. Venclauskienė, kuri buvo prisipirkusi produktų pusryčiams; jos vasarnamy visi miegojome. Ji ryžosi... lydėti mus į Šiaulius, kad svečiai būtų sotūs ir išsivežtų geriausius išpūdžius; sektinas skautiško pasišventimo ir tyro patriotizmo pavyzdys!

Jų ir jų vadų žodžiai buvo tik svečių mandagumas, gal ir iš tiesų jiems gaila šį kraštą palikti. Ir jaučiu jiems didelį dėkingumą, kad bent trumpam mūsų Tėvynė ir jiems brangi buvo...

Paskutiniai rankų paspaudimai prie autobuso, paskutiniai „dėku“ ir „sudiev“.

— Prisiminkit, broliai, Lietuvą!...

— Dabar būtinai!... ir autobusai juos išveža.

Pagalvoju apie verdantį pasaulį ir mąstau, kad nežinau kame ir kokioje aplinkybėse su tais linksmais vyrukais galime susitikti...

— Sudievu, broliai! Atminkite, kad lietuviai savo draugams yra tikrai nuoširdūs!...

Prancūzai liko, apsinakvojo didžiosios skautų mecenatės ponios Venslauskienės viloje ir rytojaus dieną,

Kretingos stoties viršininkas maloniai pažadėjo priimti mus į draudžiamą traukinį; dairydami po žemaičių laukus pasiekėm Šiaulius. O kelionėje nenuilstama p. Venclauskienė pataisė visiems kojines ir kitas skyles.

Šiauliuose prancūzai, kaip kasdieną, išklaušė savo kapeliono Mišių, nepaprastai sužavėdami mūsų moterėles. Šiaip į Šiaulių bažnyčią uniformuotų skautų, girdėti, neįleidžia...

Šiaulių burmistras p. Valančius mums parodė didelį palankumą, išrūpinęs autobusą ir pats palydėjęs į garsųjį Kryžių kalną ties Jurgaičiais, keletą kilometrų į šiaurę nuo Šiaulių. Neapsižiūrėjom, kai autobusas ėmė mus vežti į... Kryžkalnį (už Kelmės!).

Kryžių kalnas, kuris mistiškai nuteikia lietuvių, be galo sužavėjo pamaldžius prancūzus. Čia jie suprato, kodėl Lietuva vadinasi „pays des croix“ — kryžių šalimi. Ir mes džiaugėmės, kad pavyko tokį retą dalyką, vienintelį pasaulyje, svečiams parodyti.

Grįžę į Šiaulius, užsukome į Aušros muziejų. Prancūzų skautai negavo progos aplankyti Vytauto muziejaus Kaune; dabar jie domėjosi audiniais, namų įrankiais, paveikslais, istoriniais dokumentais.

Po puikių pusryčių mus laukė pietūs pas p. Venclauskienę. Čia svečiai ne tik buvo prisisotinę su atsarga, bet gavo kiekvienas po maišą kelionei. Tai buvo visos mūsų nusisekusios kelionės pats skambiausias akordas. Ar bereikia aiškinti, kodėl prancūzų skautai, Latvijoje būdami, vis minėjo Lietuvą, o Švedijon patekę paėmė globon 2 mūsų skautus ir visur juos kėlė, globojo ir reklamavo. Skaitėm, kaip prancūzai Švedijoje dainavo... lietuviškai ir šoko mūsų šoki!

Jei pasitaikys progą, dar grįšiu prie kelionių ir stovyklos išpūdžių.

lydimi prof. Kolupailos, anksti rytą išvažiavo.

Aš dar likau, bet toliau savo išpūdžių neaprašinėsiu, nes jie jau yra grynai, „grynai mano“. Aprašiau, rodos, viską, ir ką žinojau, ir ko nežinojau. Jei ir dabar dar kas nors bandys mane apie ekskursiją klausinėti, tai... antrą kartą vistiek nerašysiu.

Prancūzai skautai prie Kryžių Kalno netoli Šiaulių. Tarp jų yra ir buvęs Šiaulių m. burmistras p. Valančius.

Prof. Kolupailos nuotr.

SKAUTŲ JUDĖJIMAS NETEKO VIENO ĮŽYMIŲŲ VEIKĖJŲ.

Iš Čekoslovakijos skautų sąjungos gavome pranešimą, kad šio mėn. 17 dieną Prahoje mirė Čekoslovakijos skautų organizacijos vadas profesorius A. B. Svojsik.

Velionis Svojsik buvo senas ir įžymus Čekoslovakijos skautų veikėjas, žinomas ir už Čekoslovakijos sienų. Daug rašydavo čekoslovakų skautų spaudoje. Kurį laiką buvo tarptautinio skautų komiteto nariu.

Reikia sutikti su Čekoslovakijos skautų sąjungos nuomone, kad prof. Svojsiko mirtis šiais sunkiais tai valstybei laikais yra neįvertinama žala Čekoslovakijos skautams ir visai visuomenei. Pažymėtina, kad pranešime, kuris spausdintas čekų kalba, Čekoslovakijos skautai prašo vietoje vainikų aukoti krašto gynimo fondui.

LORDO TWEEDSMUIRO MINTYS APIE SKAUTŲ DRAUSMĘ.

Vieno Kanados skautų vadų pasitarimo proga lordas Tweedsmuiras, Kanados skautų vadas, pasakė kalbą per radiją, pabrėždamas jaunuomenės drausmės svarbumą: „Kai jaunieji neapgalvotai elgiasi, vyresnieji visuomet turi juos pabarti. Užsieniuose kai kas klaidingai galvoja, esą, vaikų visai nereikia auklėti ar skiepyti jiems drausmės supratimą. Aš esu linkęs manyti, jog vaikai gema su tam tikrais blogais polinkiais. Tad jeigu žmogus neauklėjamas būdamas jaunas, vėliau gyvenimas jį sudrausmins daug žiauresniu būdu... Jaunimas yra brangiausias valstybės turtas, tačiau šį deimantą reikia šlifuoti“.

PIRMOSIOS SKAUTŲ STOVYKLOS DALYVIAI KALBA.

Birželio mėn. 22 dieną keturi pirmosios skautų stovyklos (surengtos 1907 metais Brownsea saloje) dalyviai susirinko priešpiečiams anglų skautų vadijoj. Percy Everett, dabar lordo Baden Powellio sekretorius, prisiminė, kaip jis padėjo lordui Baden Powellui surengti tą pirmąją bandomąją stovyklą. Trumpoje kalboje jis pažymėjo, kad skautų reikšmė dabartiniais laikais didesnė, negu bet kada. Skautybė tapo pirmaeilium veiksmu tautų draugiškumui skatinti. Beveik visose pasaulio valstybėse esama skautų, o vokiečių ir italų jaunimo organizacijos daug minčių pasiskolinusios iš skautų. Pirmoje stovykloje Brownsea saloje dalyvavo 25 skautai. Iš jų 21 buvo vaikai, sukviesti lordo Baden-Powellio iš Etono ir kitų mokyklų ir iš Londono priemiesčio East End. Štai, 31 metams praslinkus, pasaulyje yra jau 3 milijonai skautų. Įdomu pasekti pirmųjų stovyklautojų likimą: 9 iš jų mirė, 7 žuvo pasauliniame kare, 7 išvyko į anglų kolonijas. Tad tikrai keturi susirinko pasidalinti įspūdžiais apie istorinę stovyklą.

SUNKŪS LAIKAI KINIJOS SKAUTAMS.

Nors Kinijos skautų sąjunga tik pernai buvo tarptautinio skautų komiteto pripažinta, tačiau kiniečiai skautai jau laimėjo savo užsieniečių brolių simpatijas, ypač dalyvaudami gailestingame darbe tarp kiniečių, kenčiančių dėl nelemto karo.

Skautų judėjimas Kinijoje, kaip ir kituose kraštuose, pradžioje buvo labai kuklus ir turėjo nugalėti daug sunkumų, tačiau tikimasi, kad karo vėtroms praūžus, kiniečiai skautai galės dar daugiau prisidėti prie tarptautinio skautybės darbo.

Skautybės idėją Kinijoje pirmas propagavo Yen-chia-lin, amerikiečių bažnytinės misijos pastorius Wuchange. Per trumpą laiką skautų skaičius smarkiai pašoko, dabar jis siekia 500.000 kiniečių skautų. Įvairių skautų vienetų veikimui derinti ir vadovauti Kinijos vyriausybė 1934 metais įsteigė Kinijos skautų vyriausiąją vadiją, kuri užėmė didelius rūmus Nankine. Kilus karui, ši įstaiga buvo perkelta į Changsha, Hunano provincijos

Čekoslovakijos skautų sąjungai, netekusiai savo vado ir įžymaus skautybės veikėjo

prof. A. B. SVOJSIK,

skautiškai nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvos skautų sąjunga.

sostinę. Prasidėjus karo veiksams, smulkesni provincijų vietiniai buvo sujungti į didesnes draugoves kariams ir civiliams gyventojams pagalbai teikti. Ypatingai daug didvyriškumo parodė ir sunkumų pakėlė skautai, kurie veikė Šanghajaus apylinkėse pačioje karo pradžioje. Hsin Foo-sen yra vienas iš skautų veteranų, nes jis iš pat pradžių stjo savanoriu į pagalbos būrius. Jo draugovėje 1937 m. rugpiūčio mėn. buvo 450 skautų, iš jų 1938 m. kovo mėn. tik 145 pasiekė Changsha miestą, o kiti susirado būtino pagalbos darbo lauko ligoninėse, daug skautų žuvo karo lauke ar dingo be žinios. Nors dažnai tenka dirbti, kai japonų lėktuvai bombarduoja miestus ir ligonines, bet tai kiniečiams skautams nekliaudo atlikti pareigą tėvynei.

IVYKO TARPTAUTINĖ JAUNESNIŲŲ SKAUTŲ VADŲ KONFERENCIJA.

Liepos mėn. 11—15 d. Anglijoje, Gilwellio parke, netoli Chingfordo įvyko tarptautinė jaunesniųjų skautų vadų konferencija. Dalyvavo atstovai iš 21 valstybės. Pirmininku buvo lordas Somers, konferenciją pasveikino Hubert Martin, kuris yra tarptautinio skautų biuro direktorius ir anglų skautų užsienio skyriaus vedėjas. Konferencijos metu įvyko septyni posėdžiai, kuriuose buvo paskaityti referatai ir padiskutuota šiomis temomis: „Jaunesniųjų skautų veikla atogrąžų kraštuose“, „Darbeliai“, „Fizinis auklėjimas“, „Santykiai tarp jaunesniųjų skautų ir skautų“, „Jaunesniųjų skautų vadų bendravimas“, „Nebyliai, akli ir kt. fiziškai nesveiki jaunesnieji skautai“. Be to, buvo surengta įdomi šokių, pasirodymų ir laužų programa.

PAGERBĖ DRĄSŲ JAUNESNĖJŲ SKAUTŲ.

Jaunesnysis skautas Frank Matthews, 10 metų amžiaus, gyvenęs Chelmsforde, Anglijoje, buvo anglų skautų sąjungos apdovanotas aukso kryžiumi už jo pasiaukojimą ir energiją gelbstinti mažą vaiką, paskendusį Chelmsfordo kanale. Nelaimingasis tebuvo 5 metų amžiaus. Jam įkritus į vandenį, Frank Matthews, kuris žaidė apie 100 metrų nuo tos vietos, greit atbėgo, numetė švarką ir batus ir šoko į vandenį, nors pats nemokėjo plaukti. Nors kanalas buvo gilus, instinktyviais judesiais skautas Matthews priplaukė prie skęstančio vaiko, bet pajutęs negalėsiąs jį ištraukti greitai išlipo iš vandens, pribėgo prie telefono, paskambino greitajai pagalbai, policijai ir skęstančio berniuko tėvams. Deja, tėvui ištraukus berniuką iš vandens, jo nepavyko atgaivinti. Tačiau tėvas sako, jis randas paguodos dėl tokio gražaus jaunojo skautuko pasielgimo.

GRAŽUS MANDAGUMO PAVYZDYS.

Rugpiūčio mėnesio pradžioje Kaune lankėsi trys Švedijos skautai, kurie iš latvių tautinės stovyklos per Vokietiją grįžo namo. Kaune jie išbuvo tik vieną dieną. Užsienio skyriaus vedėjo paprašytas juos globojo stud. skautas Mikas Bobinskis.

Šiomis dienomis minėtieji skautai atsiuntė Bobinskiui padėkos laišką ir gražų suomišką peilį. Prie jo makščių pritaisyta sidabrinė lentelė su užrašu švedų kalba: „Dėkui už Kauno dienas“. Tai gražus mandagumo pavyzdys, kurį vertėtų įsidėmėti mūsų mūsdiškiams, turintiems progų lankytis užsieniuose.

Fotografuoti gali kiekvienas

Nepraleiskime retos progos!

„Sk. A.“ š. m. foto konkursas „Mūsų jubiliejinės stovyklos“ yra reta proga laimėti tikrai vertingų premijų. Senai buvo konkursas, kuriam būtų skirta tokių brangių premijų (žiūrėk jų sąrašą 359 psl.).

Premiją gali laimėti kiekvienas, net visai jaunas foto mėgėjas. Nevisuomet jas laimi vadinami „gerieji“ foto mėgėjai. Taip pat nevisada jie ir konkursuose dalyvauja. Dėl to mes kviečiame visus, kurie tik fotografavo skautų ar skaučių jubiliejinėse stovyklose, išrinkti savo geriausius nuotraukas ir nė vienos dienos neatidėliojant, išsiųsti „Skautų Aido“ redakcijai. Jei kas neturėtų kopijų ar padidinimų padaręs, dar gali spėti padaryti ir išsiųsti. Konkurso sąlygos yra atspausdintos „Skautų Aido“ Nr. 12, 266 psl.

TOLUMOS MĖGĖJAMS ATEINA AUKSINĖS DIENOS.

Rugsėjo mėnesio pabaigoje ir spalio mėnesio pirmosiomis dienomis oras paprastai yra permatomiausias. Ypač jis gražus šiemet. Dėl to tiems, kurie mėgsta daryti gamtovaizdžių su toluma nuotraukas, yra tikrai „auksinės dienos“. Patartina naudoti šviesų filtrą (Nr. 0 ar 1).

NEBLOGESNĖS DIENOS IR PORTRETINIŲ NUOTRAUKŲ MĖGĖJAMS.

Portretines nuotraukas ore daryti vasaros metu nelengva, nes stipri saulės šviesa „suskinda“ veidą į tamsias (šešėlius) ir šviesias dalis su staigiais perėjimais iš šviesų į šešėlius. Tai yra, vadinamasis, kietas arba kontrastingas veido apšvietimas. Visai kas kita yra rudenį, kada saulės šviesa yra daug silpnesnė, taigi ir švelnesnė. Dėl to ruduo labai tinkamas laikas daryti portretinio pobūdžio nuotraukas atvirame ore.

RUDENĮ TIK PANCHROMATINĖ MEDŽIAGA!

Rudenį gamta pradeda keisti savo „drabužius“: žali medžiai ir krūmai lieka įvairiaspalviai. Dėl to rudens gamtos vaizdams nebetinka ortochromatinė negatyvinė medžiaga, kuri nejautri raudonajai spalvai. Dabar patartina vartoti tik panchromatinę, t. y., jautrią visoms spektro spalvoms, negatyvinę medžiagą. Iš ryto ir pavakary galima apseiti be filtro, o vidurdienį reikalingas šviesus geltonas arba (geriausiai) geltonai žalias filtrą.

Nesiduokime spalvoms „suvedžioti“.

Rudeninė gamta yra nepalyginamas mažiau prityrusio foto mėgėjo „suvedžio-

tojas“. Štai, pavyzdžiui, foto mėgėjas bevaikštinėdamas pastebi žavingą vaizdą: upės pakrantėje lengvo vėjelio judinami siūbuoja įvairiaspalviais lapais medžiai, o upėje supasi valtys, mėlsvai žalių aukšinių bangų supamos. Aparatė panchromatinė medžiaga, ant objektyvo filtrą. Padaro nuotrauką, iš kurios daug tikimasi.

Deja, išryškintus negatyvą ir pagaminus pozityvą, dažnai tenka labai nusivilti. Nuotrauka, tiesa, „teisinga“: viskas gerai matyti ir tonai teisingi, bet visgi ji „negyva“, pilka, be „sielos“. Taip atsitiko dėl to, kad foto mėgėjas, spalvų gražumo suviliotas, pamiršo, jog nuotraukos gerumą nulemia ne spalvos, bet šviesos ir šešėlių žaidimas, jų pasiskirstymas. Reikia ieškoti ne spalvų, bet šviesos ir šešėlių kontrastų. Tuomet neteks nusivilti.

KAIP KOVOTI SU SPALVŲ „VYLIAIS“?

Kas turi foto aparatą su Newtono vaizdaieškiu, tam ši kova visai lengva: reikia tik truputį „patobulinti“ vaizdaieškį. Krautuvėse galima gauti mėlyno celofano popieriaus ir Kanados balzamo (permatomi klijai). Ant vaizdaieškio priešakinio lęšio reikia užlipdyti su tais klijais minėtos spalvos celofano lapelį. Tuomet žiūrėdami pro vaizdaieškį nebematysime spalvų, o vaizdas atrodys mėlsvai pilkas, maždaug toks, koks gaunamas nuotraukoje. Spalvoms bus sunkiau mėgėją apgauti.

NUOTRAUKOS PRIEŠ ŠVIESĄ VISUOMET BUS PAČIOS EFEKTINGIAUSIOS.

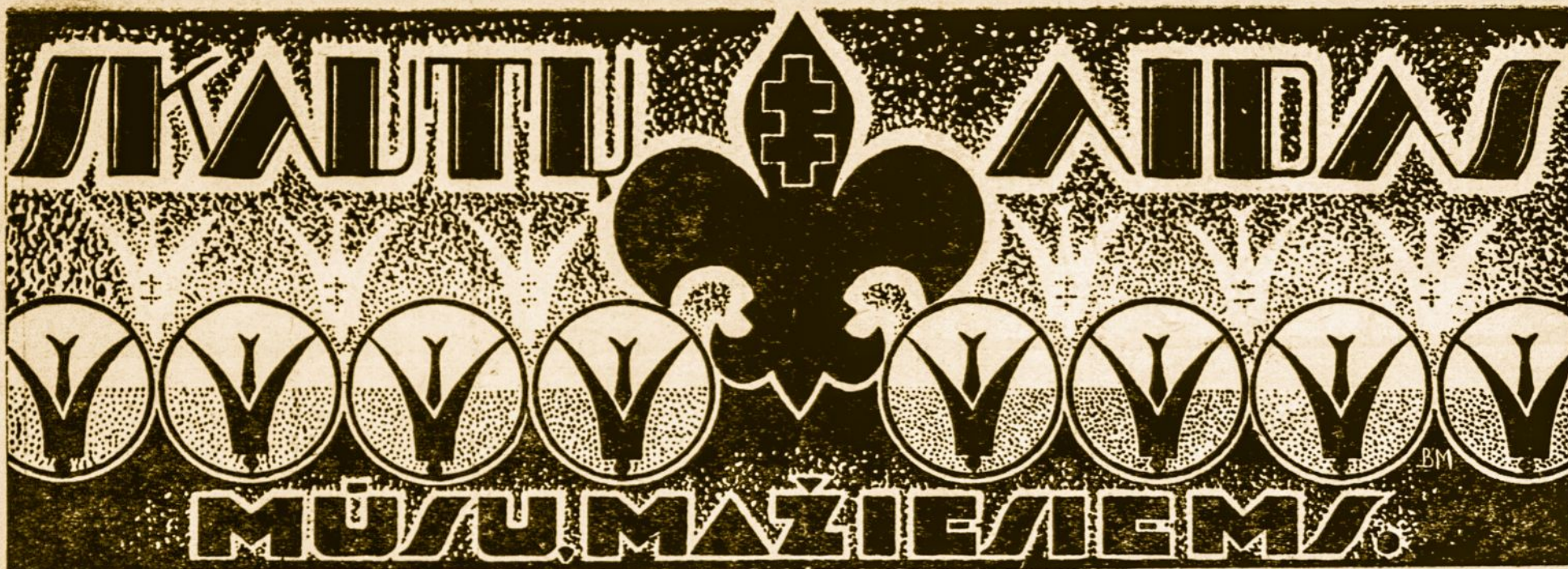
Beveik visuose foto vadovėliuose rašoma, kad geriausia fotografuoti tada, kai šviesa krenta iš užpakalio ir šono. Tiesa, taip fotografuoti lengviausia, bet kad būtų gaunamos efektingiausios nuotraukos, negalėtų pasakyti. Efektingiausiai atrodo nuotraukos, darytos prieš šviesą.

KIEK APŠVIESTI NUOTRAUKAS SPALIŲ MĖNESI

9—15 valandos laikotarpis, jei šviečia saulė, naudojant $17/10^\circ$ Din jautrumo negatyvinę medžiagą.

M o t y v a s	Dia- fragma	Apšvie- timo laikas sek.	Dia- fragma	Apšvie- timo laikas sek.	Filtras
Gamtovaizdžiai be artumos	5,6—6,3	$1/100$	8—9	$1/50$	Šviesus
Gamtovaizdžiai su artuma	5,6—6,3	$1/50$	8—9	$1/25$	Šviesus
Plačios gatvės, šviesūs statiniai	5,6—6,3	$1/50$	8—9	$1/25$	—
Paskiri asmens ar grupės atvirame ore ..	3,5—4,5	$1/50$	5,6—6,3	$1/25$	Šviesus
Portretinės nuotraukos ore	3,5—4,5	$1/25$	5,6—6,3	$1/10$	Šviesus
Portretai kambary 1—2 metrų atstume nuo lango, šešėly esanti veido pusė su veidrodžiu ar baltos staltiesės pagalba pašviesinta	3,5—4,5	$1/2$	5,6—6,3	1	—

Jei nėra saulės, apšviesti dvigubai ilgiau, kaip čia nurodyta arba paimti sekanciją, didesnę diafragmą, pvz., vietoje 5,6—4,5. Taip pat daryti prieš 9 ir po 15 valandos. Iš ryto ir pavakary galima apseiti be filtro; šviesus filtrą patartina 11—14 val. laikotarpis. Naudojant filtrą čia nurodyto apšvietimo laiko prailginti nereikia.

Brolijos atstovas pasktn. A. Nesavas.

Skyrių tvarko pasktn. Vl. Šimkus.

Seserijos atstovė sktn. M. Gudaitienė.

NE ŽODŽIAIS, BET DARBAIS

Lietuvos skautai jau ir plačioje visuomenėje įsigijo simpatijų. Kur pasisuka skautas, visur maloniai jis sutinkamas. Skauto vardas dar nesenai daugumai buvęs svetimas, šandie jau visų žinomas. Plačiai šypsosi ir senukas, patekęs skautų sueigon, džiaugiasi jais ir jaunimas, su pavydu lydi ir vaikai neskautai. Bet nors su malonumu į mus žiūri visuomenė, tačiau ta pati visuomenė ir stato mums reikalavimų. Visuomenė nori, kad mes skautai būtumėm pavyzdžiu visiems Lietuvos vaikams ne tik žodžiais, bet ir darbais.

Jaunieji skautai esate daugiausia mokiniai. Jei tėvai ir giminės reikalauja, kad kiekvienas vaikas būtų geras mokinys, tai skautui tas reikalavimas yra dar didesnis. Vadinas, nori būti arba jau esi skautu, tai turi gerai mokytis. Toliau. Skautas turi grūdinti savo valią ir tobulėti darydamas gerus darbelius. Bet žodžiais čia taip pat nieko sau nepadėsi. Kieno kad

ir gražiausius žodžius nepalydi darbai, tas neišsigys sau kitų pagarbos.

Teko girdėti jaunųjų skautų nusipasakojimų, kad nevisuomet randą progų geriems darbams. Bet štai patarimas: nenorėkite su žiburiu padidinti dienos šviesą, tai yra, neieškokite progų kažkur. Argi jūs negyvenate savo tėvų ir artimųjų draugėje? Ar jiems nereikalinga jūsų pagalba? Pirmiausia kasdieną padarykite bent vieną gerą darbėlį tėvui — motutei ir jų akyse jau būsi pavyzdingu skautu ne vien žodžiais, bet ir darbais. Ir kai mokėsi darbais įrodyti, kad esi paklusnus, pavyzdingas, mandagus, darbštus, paslaugus, susivaldąs, tuomet būsi tikras skautas. O tikras skautas daugiau dirba ir mažiau kalba, tačiau apie save daugiau pasako, nes darbai už jį kalba. Tad būkite skautais ne žodžiais, bet darbais.

Barn. Dainius.

Vagiliukas

Mes tuomet mušėme ripką, kai aš jį pirmą kartą iš arčiau pažinau. Prieš tai apie jį tiek daug buvo man draugai pripasakoję, kad būtinai nusprendžiau jį susitikti.

Kai tik pirmą žingsnį šitan kieman išengiau, pirmutinis mane apspitusių draugų žodis buvo apie jį. Atmenu, aš tuomet sėdėjau aukštam, pilnam baldų vežime, išispraudęs tarp kėdžių ir stalo kojų. Išvažiuojant mano mama tenai mane ikėlė, bijodama, kad kelyje neiškrisčiau ir nenuriedėčiau ant vieškelio. Mes visi kėlėmės į naują vietą gyventi. Iš tos man mylimosios Pakriaunių apylinkės į visai nežinomą, svetimą už

penkiolikos kilometrų dvarą. Dvare yra malūnas, tenai tėvas gavo darbo, už tat ir visi turime išsikelti.

Pirmutinis į akis kritęs daiktas kaip tik ir buvo tas vėjinis dvaro malūnas. Džiaugiausi, kad galėsiu iš arti matyti, kiek tik norėsiu, kaip aukštasis vėjo malūnas sukasi sparnais, kaip viduje zirzia girtos ir braška sijos, vedančios nuo sukančių sparnų lig malūno šonų tureklis, kad visas malūnas nepradėtų suktis. Už tat vėliau nusiminiau, kai išgirdau, kad senasis vėjo malūnas jau sustojo ir daugiau niekuomet nebesuks. Dabar jis paverstas į sandėlį, pilną lentų, akmeninių anglių, jame yra sena kalvė ir galima joje vaikams žaisti, nes ir toji kalvė jau be kalvio. Kai numirė senis dvaro kalvis, naujo nebeatsirado, kuris benorėtų braškančiame audroje vėjo malūne lindėti. Dar, girdi, sugrius kai kada. Naujas dvaro malūnas yra ša-

lia. Tasai aukštas geležinis kamins tai to naujojo garinio malūno.

Vos įvažiavus į kiemą, apspito dvaro vaikai ir atokiau stovėdami visi žiopsojo į mane ir rodė pirštais. Gal tik dėl to, kad aš buvau mamos apvilktas storais tėvo kailiniais ir užmautas vilokine kepure, nors jau buvo gerokas pavasaris ir buvo šiloka. Mano mama vis bijo, kad aš neperšalčiau.

Įvažiavus į kiemą, iš karto stengiausi nepastebimai išsmukti iš vežimo kambarin, bet kada pamačiau, kad vis tiek vaikai pamatys, tuomet atsistočiau, keliais judesiais nusimečiau kailinius, nuvožiau, galvą nuslėgusią, kepurę ir vos tik nenuvirtau kojoms užkliūvus belipdamas žemyn.

Visi stovėjęsiai vaikai sužiūro į mane, o vienas net garsiai susijuokė. Aš buvau, kaip vanagiukas, išspokdinęs akis ir bailiai į visus dairiausi.

Staiga vienas prišoko prie manęs, timptelėjo už rankovės, kad atsigrežčiau į jo rodomą pusę ir sušuko:

— Su anuo nekalbėk.

Jis rodė man ranka į vieną stovėjusių, kurs dabar greitai slėpėsi už lysdamas už medžio prie ledainės.

— O kodėl?

Mane timptelėjęs prisikišo man prie ausies ir kūžtelėjo:

— Jis vagiliukas.

Aš dabar, labai įdomaudamasis, atsigrižau į pabėgėlio pusę, bet ano vaiko jau nebebuvo. Jis dingo. Matyt, pasislėpė už ledainės, o paskui patvoriu smuko šalin.

Ir visi kiti stovėjusieji greta dabar prisiartino prie manęs ir visi atrodė, lyg iš naujo įdomautųsi anuo, pavadintu vagiliuku.

— Tikrai, tikrai jis vagiliukas. Va, matyt anie beržai, ties jais ir gyvena. Jo motina miestelin dirbti ateina, grindis plauti, o jis vieną kartą buvo dvaro pono vaikų paveiksluotą knygą paėmęs, o kitą sykį nutvėrėme prie malkų daržinėje. Jei-gu jis čia būtų prisisukęs, tikrai iš vežimo būtų ką ištraukęs.

Išpūstžandis naujasis draugas man vis pasakojo ir pasakojo, o visi kiti draugai visur pritardavo.

— Tikrai, tikrai.

* *

Naujoje vietoje greit apsipratau. Susigyvenau su visais naujais draugais. Čia net geriau pasirodė, kaip Pakriauniuose. Čia pat arti miestelis, pradėjau lankyti mokyklą, o draugų tiek daug, kad visuomet didžiausiu būriu šūkaujame dvaro pasode, prie upės, prie dvaro kūdrų, ant vieškelio ir visur, kur tiktai mes įsmunkame visais laisvalaikio popiečiais.

Apie vagiliuką dar daug daug kartų man draugai pasakojo. Bet jis pats nebesirodė. Girdėjau, kad jis serga, ėjęs grįžtančios mamos pasitikti ir kažkas ištūmęs į vandenį. Peršalęs ir susirgęs. Dabar guli. Už tat ramu ir vaikai džiaugiasi, kad nebereikia nuo jo saugoti dvaro malkų ar pono vaikų užmirštų kur nors ant suolo knygų. Visiems įgrąsinta jų neliesti.

Buvo į pavakarį.

Mes tada mušėme ripką plačiame smėlėtame malūno kieme, visi vaikai pasidalinę į dvi grupes. Nejuokais įsismaginome į rungtynes. Tokias rungtynes mes labai dažnai padarome. Ir dabar žaidėme sušilę, iš viso peties kirsdami priešui į vartus, kad tiktai ten pravariu ripką, tą storą, matyt, ažuolinę, kietą, kaip akmenį, sudžiūvusio medžio ripką.

Nebeatmenu, kaip ten atsitiko, bet aš tada dairiausi į sodo medžių vir-

šūnes ir stebėjau tenai lyg įkliūvusi vėjūkštį, kuris purtė drebulės šakas pačioje viršūnėje, tuo tarpu, kai visi kiti medžiai stovėjo ramūs tamsiais debesų gumulais užvirtusio dangaus pakrašty. Mes kiekvienas leisdavome ripką iš eilės, o kad mūsų buvo nemažas būrelis, mano eilė dar buvo toli.

Kada aš žiūrėjau išmeigęs akis per drebulės viršūnės šakas į gumuluotus debesis, kurie, atrodė, virė, kaip didelio laužo dūmai, netikėtai akyse šmėkstelėjo keista šviesa. Staiga pajutau lyg smūgį į paausį ir vos vos nepargriūvau. Kada atsipeikėjau, išgirdau visų juoką ir vienas pribėgęs padavė ripką, kad jau man eilė ridenti. Supratau, kad gavau atšokusia ripka. Visomis jėgomis dar šiaip taip išmečiau ripką, bet jaučiau, kad vis tiek bus blogai. Galva skaudėjo, o čia dar pajutau ir kojose skaudumą. Matyti, ripka pirma buvo dar į kojas atsimušusi, o nuo kojų ji šoktelėjo aukštyn ir taip teko man tasai skaudus smūgis.

Įsitarščiausiems draugams nepastebint tylus nuslinkau nuo jų, bet į namus pareiti bijojau. Paausyje jautau šilimą ir skausmą. Nieko tuomet taip nebijodavau, kaip kraujo. Bijodamas, kad draugai nepastebėtų, išlinkau į to vėjinio malūno vidų ir atraitęs rūbą žvilgtelėjau į koją. Iš tikrųjų viršum kelio koja buvo sumušta, net gerokai įdrėksta, o dabar pajudinus, prasiveržė ir kraujas. Dar čia paausyje skauda, dar ir kita koja — nuo viso to visai nebeteikau jėgų ir baisiai persigandau. Kampely radęs šiaudų atsisėdau, atsirėmiau į juos ir jaučiau, kad noriu gerti.

Valandėlei užėinąs skausmas vėl praeidavo, bet pasijudinti bijojau. Jaučiau tuomet silpnumą ir atrodė, kad į namus vis tiek nepareisiu. Pasiryzau palaukti, gal ir praeis kiek skausmas, iki manęs pradės iš namų ieškoti.

Aplink malūno sienas užavo vėjas, užė man galvoje ir visa tai svaigino. Už sienų girdimas medžių šlamesys mane slėgė ir silpnino. Viduje ir taip jau buvo nebe šviesu, dabar darėsi vis tamsiau, juodžiau, o nuo juodos kalvės pusės ėmė rodytis dar juodžiau, lyg kokie juodi šešėlių žmonės kėlėsi iš kampų ir palengva tysojo pasieniais. Man pasidarė baisu. Mintyse sukilo visos girdėtos senų malūnų pasakos ir apleistose kalvėse nuotyčiai. Susigūžau į pasienį ir nebežinojau, kas bedaryti.

Nežinau, kuo visa tai būtų baigęsis, tik išgirdau antrame malūno aukšte sukosėjimą ir tuoju supratau, kad ten kas gyvas yra. Čia į

malūną dažnai kas užsuka. Vaikai kartais bando karvelių pasigauti, kurie čia peri ir būriais gyvena. Ir šis kosėjimas nedidelio.

Įtemptai stengiausi ką nors įžiūrėti, bet tamsuma neleido. Kai dar kartą sujudėjo ir iškišo galvą, aiškiai pastebėjau tą, apie kurį nė pagalvoti nepagalvojau. Kyštelėjusi galva buvo to paties vagiliuko.

— Poviliok!

Aš šuktelėjau. Nors balsas buvo kimus ir dūstelėjęs, bet Poviliokas išgirdo. A, kodėl jį taip vadina vagiliuku, aš negalėjau suvokti ir dabar kilo manyje jam didelė didelė meilė ir užuojauta. Poviliokas, vadinamas visų vagiliuku, prisiartino prie manęs. Rankoje jis laikė suspaudęs buteliuką.

— Aš atnešiau vaistų.

— Vaistų? Man?

— Taip. Aš visą laiką čia buvau ir mačiau.

Mačiau, Povilioko akyse lyg telkšojo ašaros.

— Matei?

— Taip.

Poviliokas, nors nenoromis, bet turėjo man prisipažinti.

— Aš mačiau. Kai jūs žaidėte ripką, aš visą laiką buvau čia pasislėpęs malūne ir stebėjau jūsų žaidimą. Už tat ir mačiau, kaip Alpuko paleista ripka tave užgavo.

— O kur vaistų gavai?

— Namuos. Tuomet parbėgau į namus ir atnešiau.

Buteliuke buvo kažkas panašu į jodą, bet nuo jų man pasidarė geriau ir aš galėjau atsistoti ir nebeteikėjo kraujas.

Poviliokas man daug visko pripasakojo ir aš pajutau, kaip jam skaudu, kad jį vagiliuku vadina.

— Poviliok, kodėl tave vagiliuku vadina?

Poviliokas nuraudo ir nebenorėjo nieko bepasakoti.

— Mano mamytė nieko neturi... Aš tada malkų nevogiau. Norėjau paimti tą, kur kieman buvo išmesta, o knygutę pasiėmiau tiktai paveikslukų pažiūrėti. Jie tenai toki gražūs..

— Poviliok, aš viską pasakysiu draugams. Daugiau tavęs taip nebavadins. O kai pradėsi eiti mokyklon, būsi skautas. Tu, dabar jau man mokėjai pagelbėti...

Poviliokas tylėjo. Jis man pritarė. Aš jaučiau visame jame susijaudinimą ir naujų jam gražesnių dienų ateitį.

Kai mudu išėjova kieman, nieko aplink nebuvo, tik juodų debesų danguje atsimušė tamsus senas vėjinis malūnas.

Iš „The Household Magazine“.

Skautas yra sumanus, skautas niekur nepražus!

Du draugai jauni skautukai,
nors ir turėjo degtukų,
laužą indeniškai kurti pradėjo —
trynė sausą pagaliuką,
prakaituodami jį suko...
Ten indėnų buvo vieta,
kur skautukai medį kietą
trynė rankomis, tad prie jų
iš indėnų artimų

Skautas visuomet
padedą artimui.

vienas palengva priėjo,
kuris juos vargstant pastebėjo.
Ir pagailo jam skautuko,
jiems pasiūlė jis degtuką,
mat, indėnai šiais laikais
nebelaukia, kol įkais
sausas trinamas medukas, —
žino, yra tam degtukas!

Arėjas Vitkauskas.

Eik, rudenėli!

Gamta nutyla, visur ramu,
Kai atkeliauji vėl į mus tu.
Kas tik kaip moka, slepias kur gali,
Kai tu ateini į mūsų šalį.

Tave atlydi miglos ir lietūs,
Nors nieks nelaukia, nēr kas ilgėtus,
Nes tu ateini naikint tą turta,
Kas vasarėlės buvo sukurta.

Ei, rudenėli, palik mūs šalį,
Nesunkink būvį vargšo bedalio...
Tau iškeliaujant palydės vėjas,
Eik, rudenėli, iš kur atėjęs.

Vl. Š.

Skruzdžių ir nykštukų karas

E. Paalksnytė.

(Tęsinys iš 17 nr.).

18. TARDYMAS.

Po atkaklios kovos skruzdės nykštukus nugalėjo, surišo ir suvarė į belaisviams skirtus kambarius. Dabar skruzdės, lyg proto netekusios, visa daužė, laužė, grobė. Beieškodamos Didžiosios Paslapties išlandžiojo visus kampus ir užkampius. Įsi-brovė į slaptuosius kambarius, rado daug aukso, jį pasiglemžė, bet Didžiosios Paslapties kambario kaip neranda, taip neranda, nors apie jį jau kelintą kartą eina, bet vis mano, kad jau iš-ieškoto gretimo kambario siena.

Rimtutis sėdi priištąs kėdėje, o prieš jį senesnysis pabė-gėlis. Dvi skruzdės stovi Rimtučiui iš šalių ir didelėmis replė-mis spaudžia galvą. Senesnysis prisikišęs prie pat Rimtučio be paliovos klausia:

— Kur paslaptis? Kur paslaptis?...

Rimtutis tyli. Jis vos gyvas. Pagaliau, visai nusilpęs, apal-po. Skruzdės pasėmė kibirą vandens, užliejo visą ant Rimtučio, Rimtutis atsigavo ir vėl jos tęsė kankinimus.

Taip jos tardė ir Gerutį ir kitus tarybos narius, bet paslap-ties neišgavo. Nykštukai mokėjo vyriškai tylėti.

Paskiau skruzdės suėmė ir atsigabeno aną paslapties išda-vėją skruzdę ir kamantinėjo, kur yra paslėpta Didžioji Paslaptis. Bet skruzdė tvirtai sukandusi žandus tylėjo ir į klausimus net dėmesio nekreipė. Jai buvo per daug skaudu, kad dėl jos kaltės tokia nelaimė atsitiko jos geradariams. Skruzdės ją kankino, bet ji buvo pasirįžusi visas kančias iškentėti ir net mirti.

Skruzdės paslapties neišgavo.

19. PASAKA.

Kalėjime uždarytas senelis ramindamas anūką sekė pasaką.

— Senų senovėje vienos nykštukų pilies apylinkėje švento

Jono naktį papartis pražydo. Jį žydintį rado nykštukai. Žiedą nuskyne, parsinešė namo, ir saugojo, kaip savo akį. Bet užėjo neramūs laikai. Pilis vieną po kitos puolė priešai ir plėšė. Nykš-tukai, bijodami, kad užpuolikai nepagrobūt žiedo, jį išgabeno į kitą labai saugią pilį, didelio seno medžio drevėje. O jei kas turi paparčio žiedą, — paaiškino senelis, — tas gali matyti visus žė-mėse paslėptus pasaulio lobius. Ir nykštukai labai bijojo, kad žiedas nepatektų į blogas rankas. Jos radusios lobius, iškas juos, pasisavins ir sunaudos negeriams tikslams. Taip žiedas ėjo iš kartų į kartas, — tęsė senelis. Jis papasakojo, kaip pas nykštukus buvo priglauta nelaiminga skruzdė, kaip ji išplepėjo paslaptį ir t. t. ir t. t. Žodžiu, visa papasakojo, kas atsitiko Didžiojo Ažuolo piliai, bet anūkas nesuprato, kad tai teisybė ir manė, kad čia tik pasaka...

20. GRAUDI PROCESIJA.

Kai ėjo graudi procesija — nykštukai į belaisvę, — buvo ankstyvas vasaros rytas. Saulė pro debesis ir rūkus kėlėsi aukš-tyn. Ant Senojo Ažuolo lapų kaupėsi sidabrinės rasos lašeliai ir krito. Ažuolas verkė.

Visu keliu, pasikėlusį virš nykštukų, skrido samanė. Ji juos lydėjo. Bet nykštukai ėjo liūdnei, nuleidę galvas ir sa-manės nematė.

Nykštukams iš akių išnykus, vėl viskas nurimo, nutilo.

Pakilo vėjelis, Senasis Ažuolas nusipurte rasą ir liko tylus saugoti paslapties, kaip saugojęs.

Ant smilgos atsitupė mažas žiogelis ir griežė smuiką, o vėjo linguojama smilga jam pasakojo, kaip praėjo graudi belaisvių procesija.

(Galas).

KAS NORI SUSIRAŠINĖTI SU ČEKOSLOVAKIJOS STUDENTU SKAUTU?

Brolijos vyriausios vadijos užsienio skyriaus vedėjas gavo iš vieno Čekoslovakijos studento skauto, gyvenančio Brno mieste, laišką, kuriame jis prašo atsiųsti keletą adresų skautų, su kuriais jis galėtų susirašinėti rusų ar vokiečių kalba. Jis rašo, kad nori arčiau susipažinti su mūsų tėvyne, apie kurią girdėjęs iš didelio lietuvių bėžiulio p. Entnerio gražių dalykų iš skautų judėjimo. Laiško autorius, kuris vadinasi Karl Hlavaček, yra prekybos akademijos studentas ir skautų vadovas Brno mieste. Sako, kad jam būtų malonu susirašinėti ir su skautais filatelistais. Laiškas rašytas šio mėnesio 14 d.

Užsienio skyriaus vedėjas kreipiasi į vyresnius skautus, pirmoje eilėje į studentus-es, prašydamas tuos, kurie norėtų su minėtu asmenimi ar kitais Brno skautais susirašinėti, atsiųsti užsienio skyriui savo adresą. Reikia tikėtis, kad atsiras norinčių susirašinėti su žmonėmis, kurie sunkiausiais savo tėvynei laikais nenustoją pusiausvyros ir su tokiu pasitikėjimu žiūri į ateitį, kad net atranda galimybę ir tokiose aplinkybėse domėtis draugingo krašto gyvenimu.

NAUJI MARIJONŲ LEIDINIAI.

Jonas Šiožins, SMĖLIO NAMELIAI. Viršelį piešė ir iliustravo V. Z. Stančikaitė. Kaina Lt 1.

Tai dar jauno, bet vaikų laikraščiuose gerai žinomo, autoriaus penkios novelės. Vaikų gyvenimui artimas turinys, nuotaikingas ir gyvas pasakojimas, meniškos dailininkės iliustracijos — gerieji šios knygos privalumai.

Kun. A. Petrauskas MIC, KARO LIEP-SNOSE IR GINKLŲ ŽVANGESY. Viršelis P. Kazlausko. Kaina Lt 1.

Didžiojo Karo vaizdų Lietuvoje „filma“. Gyvas pasakojimas išgyventų dalykų daro knygą įdomią skaityti. Knyga naudinga perskaityti jaunimui.

Jon Svenson, NONIS PASAKOJA. Vertė J. Būga. 171 psl., tekste 14 paveikslų. Viršelis dail. V. K. Poliakovo. Kaina Lt 2.

Išgyvenimai ir pasakojimai apie saulėtąjį Erezundą, kur autorius išgyveno 26 metus. Per šitą metų eilę būta daug gražių išgyvenimų, atsitikimų, kurių vieni skaitytoją nuteikia rimtai, kiti versta verčia saldžiai nusišypsoti. Kaip ir kitose savo knygose, Svensonas išsipasakoja su dideliu paprastumu ir nuoširdumu. Jo pasakojimai skaidrūs ir ugduantys.

Matas Grigonis, GĖLIŲ KALBA DAR-ŽELYJE. Du vaidinimėliai. Kaina 50 ct.

Tiedu vaidinimėliai duoda pramogų ruošėjams, ypač vasaros metu iškiloje, gražios medžiagos susirinkimams pajvairinti. Vaidinti gali arba vieni berniukai, arba vienos mergaitės, arba mišriai.

Just. Klumbys, JURGIS FRASSATI. Fotografinės nuotraukos kreidiniame popieriuje. Kaina Lt 1,50.

Didelio sportininko, alpinisto, bet kartu kilnios sielos ir šviesaus pavyzdžio jaunuolio studento Jurgio Frassačio gyvenimo kelias. Mūsų šauniesiems sportininkams rekomenduotina knyga.

MŪSŲ GYVENIMAS VAIZDUOSE.

(Antroje pusėje šio lapo).

Pirmojo skiltyje nuo viršaus žemyn:

1. Vandžiogalos jaunesnioji skautė derliaus šventės, įvykusios IX.19 d., metu įteikia ministeriui pirmininkui kun. VI. Mironui puokštę gėlių.

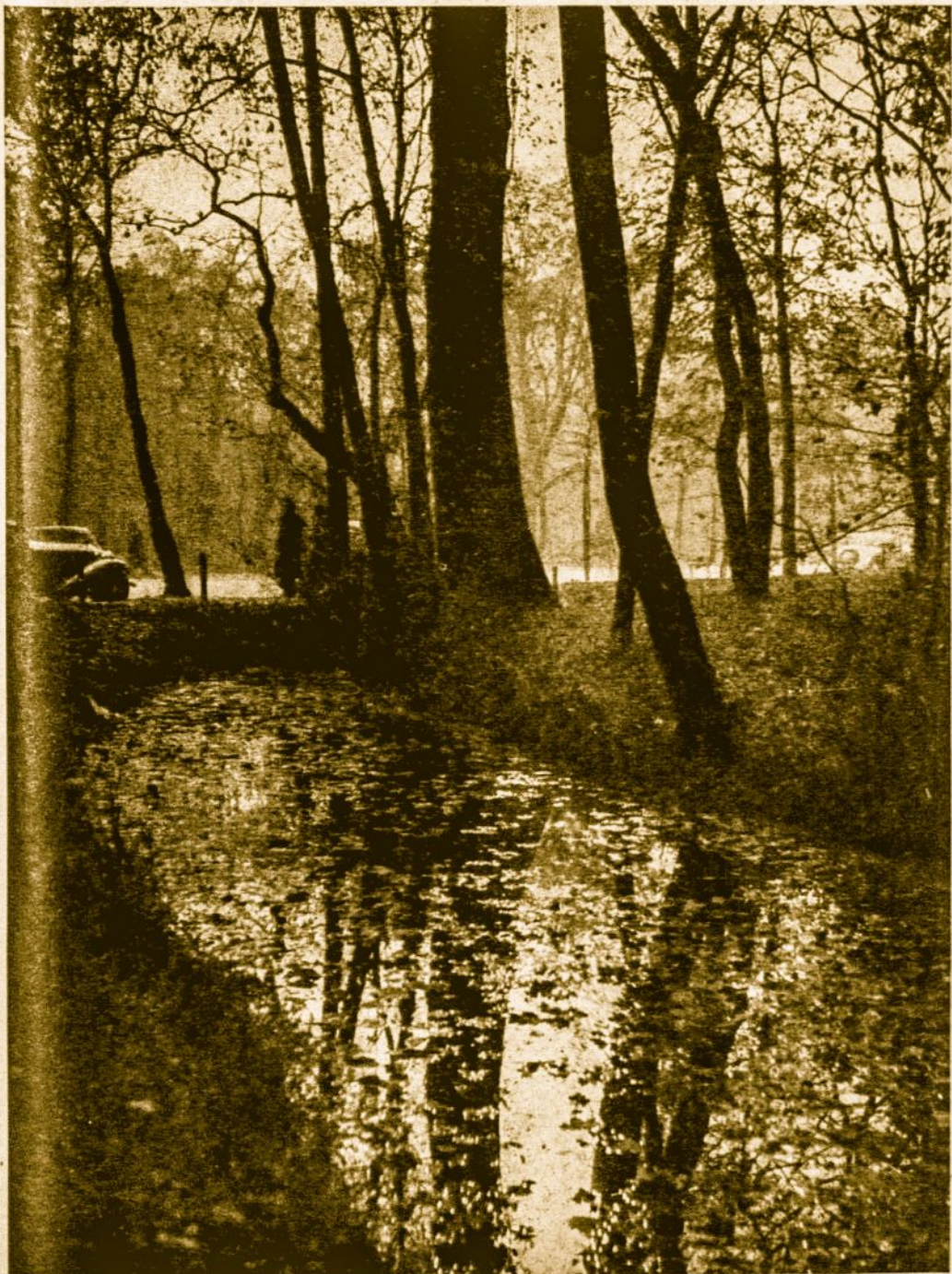
2. „Palauk, leisk pirma tave nufotografuoti“, — sako skautė foto mėgėja „gil-tinė“, užsimojusiai dalgiu (iš skaučių tautinės stovyklos vaizdų).

Antroje skiltyje nuo viršaus žemyn:

1. Trijų organizacijų prezidentų pasikalbėjimas Latvių tautinėje stovykloje. Kalbasi (iš kairės į dešinę): dr. Alekna, dr. Papp (Vengrija) ir Möler - Gasman (Norvegija).

2. „Ei, pirmyn, trimitai šaukia!“

3. Draugovės kroniką reikia rūpestingai rašyti.

Ruduo.

M. Zimano nuotr.

Gluosnis prie tvenkinio.

K. Daugėlos nuotr.

Ei, išvien!

V. Miliūno žodžiai.

J. Kuprevičiaus muzika.

Ei, iš vieno, kaip ereliai,
Laisvi žingsniai, laisvos rankos!
Mūsų, skautai, tik ten kelias —
Kur gėlėtos, žalios lankos!...

Ei, pirmyn į karaliją
Vieno ilgesio ir džiaugsmo
Ei, iš vien tauri skautija:
Tavo žodis — priešas skausmo!

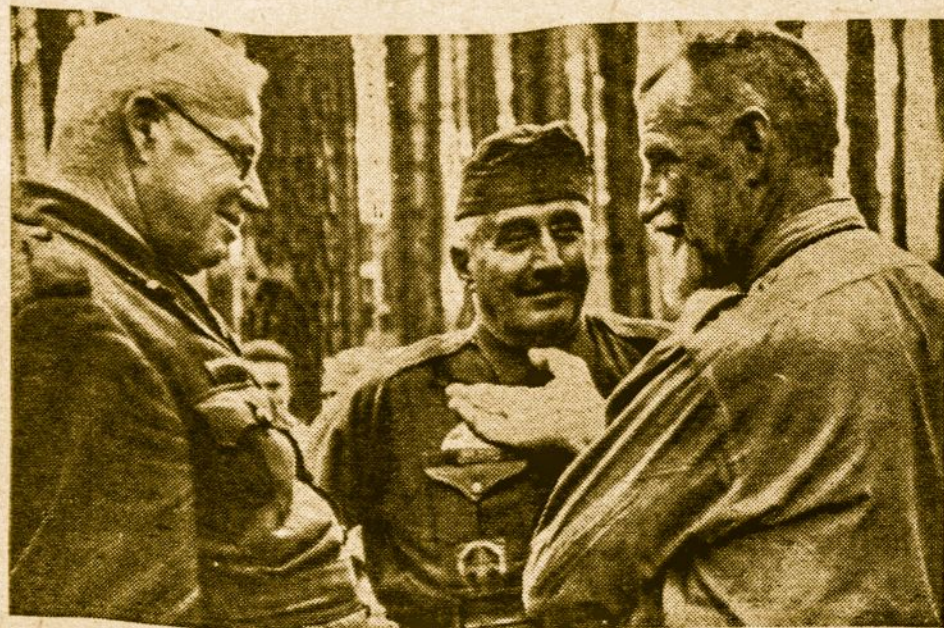

MŪSŲ GYVENIMAS VAIZDUOSE

Ką vaizduoja šios nuotraukos, paaiškinta šio lapo
pirmajame puslapy.

Viršuje V. Augustino, žemai A. Laucienės nuotr.

K. Lauciaus nuotr.

Abi nuotraukos A. Laucienės.

